publicam vtilitatē al's nō: l3 imo cogetur demoliri per ſpālia īterdicta. ⁊. j. de fluminibus. ⁊ ne quid in flumi. pub. ⁊ his ſimilibus.

a ¶ Deſtruere. quod nocet.

b ¶ Propter quod. q2 communis eſt vſus nō cauet de vitio ſoli: ⁊ quia ſine īcommodo debet facere cauet de operis vitio: ⁊ ſic propter hec duo de vitio operis tantū cauet: ⁊ hic dic propter qđ id eſt propter vtrunq3.

de priuato dicit h ⁊ ſeq. §. ſ3 Azo. facit loq de publico. ⁊ qđ dicit in pn ci. loci exponit. i. vitio illato ex ope in loco ⁊ nō h3. j. ſine. q2 hn̄ d3 ſatiſdatio interponi. vt. ſ. ea. l. in prin.

r ¶ Vitium. pro quo hec cautio interponitur.

s ¶ Et loci. non veniens ex opere.

c ¶ Opis. hoc non ad ꝓxi. ſed ad ſupius referꝰ.

d ¶ Stipuletur. id eſt ſtipulari poſſit ille qui dānum veretur.

e ¶ Nemine. abūdat vna negatio. ſic. j. de acquirē. poſ. qui pignoris. ⁊ ī auten. de his qui ingre. ad ap. §. ſi vero neuter. ⁊. j. de verbo. obliga. l. j. §. ſi quis ita. ⁊ in autē. de he re. ⁊ fal. §. inordinatu3. ⁊ C. de ſer. fugi. l. j. S3 argu. cōtra. j. de vb. ſigni. l. duobus.

f ¶ Igitur. ſuppletiue lege: vel etiam illatiue ita. ſatiſdatio īterponitur ex hoc edicto/ ergo per iudicem: ergo cū iudex iuſſit opus fieri non eſt per quem interponatur. ⁊ h ē ad ea igitur opera que priuatim non que publice. Azo.

g ¶ Stipulatio pertinet. ſoli ⁊ edificij prout legis igiꝰ illatiue: vel lege ſuppletiue. vt dixi.

h ¶ De vitio eius. ſ. ſoli.

i ¶ Prouincie. vt ibi fieri prohibeat vel tolli iubeat cum etiā ſi id in his locis fiat quod alicui noceat de loco publi. ſit interdictum propoſitu3: vt j. ne quid in loco publ. l. j. ⁊. ij. ⁊. ſ. tit. j. l. j. §. j. ⁊ facit. ſ. e. ſi finita. §. ſi publicus. Sed cōtra. in ea. l. §. ſiue aūt. ſ3 illud de vitio operis accipe qđ debet ſatiſdari.

k ¶ Vitio. eē cauēdū. R.

l ¶ Si proponas. dānu3 timeri vel dari. R.

m ¶ Contingat. q2 retro datum videtur. vt. ſ. eo. damni. §. ſabini. ⁊ argu. j. de libe. cau. l. fi. ij. rn̄.

n ¶ Corruerit. poſtea in edes vicinas. Accur.

o ¶ Adijciꝰ in hac ſtipu. que pro vitio operis interponitur. ⁊ fa. ſ. ti. j. l. non ſolum. §. fi.

edificare ⁊ deſtruere[a]: dum tn̄ hoc ſine incommodo cuiuſq3 fiat propter qđ[b] operis[c] duntaxat nomine cum ſatiſdatione cauetur de vitio loci nihil cauetur: ⁊ hoc ē operis quod quis facit. ceteru3 ſi ex loci vitio damnum timeatur: minime dicendum eſt damni infecti ſtipulationem interponi oportere: quis enim dubitat nemine3 eſſe a quo ſtipuleꝰ[d]: ⁊ cu3 nemine[e] nihil faciente locus ipſe publicus damnum inferat ſui naturā: ad ea igitur[f] opera ſtipulatio pertinet[g] q̄cunq3 priuatim fiant. quid ergo ſi in publico opꝰ fiat de vitio eius[h] quid faciemus? et plane vel princeps adeundus eſt. vel ſi in prouincia fiat preſes prouincie[i]. Sed quod dictum eſt de operis vitio[k] ſic accipiendum eſt etiam ſi proponas[l]: non tātū tempore quo opus fit: ſed etiam ſi poſtea contingat[m] quid enim ſi ideo q2 male edificatum erat corruerit[n]?

☞ In hac ſtipulatione dicitur fieri mentio de heredibus vniuerſalibus ſucceſſoribus ⁊ etiam ſingularibus ex vtraq3 parte/ ⁊ debet caueri de vitio operis ⁊ de vitio loci. Paulus de caſt.

¶ Adijcitur in hac ſtipulatione[o] ⁊ heredum nomen vel ſucceſſoru3 eorumq3 ad quos ea res pertinet: ſucceſſores autem non ſolu3 qui ī vniuerſa bona ſuccedunt: ſed ⁊ hi qui in rei tn̄ dominium[p] ſucceſſerint his verbis continenꝰ. ¶ S3 vt ne[q] operis/ loci/ ediumve vitio id damnum factum ſit: ſtipulatio interponitur de eo ſine ſatiſdatione: q̄ non ſolum ad totas edes: ſed etiam ad partes edium pertinet.

☞ Stipulatio damni infecti ſimpliciter interpoſita non porrigitur ad damnu3 qđ vitio naturali contingit vel caſu aduerſus quem non potuit prouideri: ſecus ſi potuit prouideri. item non porrigitur ad damnu3 culpa tali cummiſſum quod venit in actione. l. aquil. Bal.

¶ Vitium[r] aute3 ediū ⁊ loci[s] eſſe labeo ait: quod accidens extrinſecus[t] infirmiores eas[v] facit. Deniq3[x] nemo dixit paluſtris loci vel arenoſi noīe quaſi vitioſi cōmitti ſtipulationem: q2 naturale[y] vitiu3 eſt: ⁊ ideo nec ea ſtipulatio interponiꝰ: neq3 ea interpoſita cōmitteꝰ[z]. ¶ Hec ſtipulatio vtrū id ſolū damnū contineat quod iniuria[a] fit: an vero omne dānum qđ extrinſecus contingat? ⁊ labeo quidem ſcribit de damno dato[b] non poſſe agi: ſi forte terremotu: aut vi fluminis aliove caſu fortuito[c] acciderit. ¶ Seruiꝰ quoq3 putat: ſi ex edibꝰ promiſſoris vento tegule deiecte dānum vicino dederint: ita eum teneri ſi edificij vitio id acciderit: non ſi violentia[d] ventoru3 vel qua alia ratiōe q̄ vim habeat diuina3: ⁊ labeo rationem[e] adijcit: ꝙ ſi hoc nō admittaꝰ[f] iniquū eſt. Qđ enim tā firmū edificiū eſt vt flumīs/ aut maris/ aut tempeſtatꝭ/ aut ruine/ aut incēdij/ aut terremotꝰ vim ſuſtinere poſſit[g]? Idē ſeruius putat: ſi controuerſia[h] aq̄ inſulā[i] ſubuertit: deinde[k] ſtipulatoris edificia ceciderint[l] nihil eum ex ſtipulatu conſecuturu3: q2 id nec operis nec loci vitio factum eſt. ¶ Si autem aqua vitiet fundamēta[m]: ⁊ ſic edificiu3 ruat[n] cōmitti ſtipulationem ait. multū em̄ītereſſe qđ erat alioqnꝰ[o] firmum vi fluminis lapſum ſit protinus[p]: an vero an̄ ſit[q] vitiatu3 deinde ſic deciderit: ⁊ ita labeo ꝓbat. etenim multu3 intereſt qđ ad aglā ꝑtinet: ſanū[r] quis hoīem occidat: an vō factū[s] imbecilliorem.

☞ Supra expoſuit quid eſt dictū vitiū ſoli: nūc quid eſt dictum vitium operis hoc eſt a quo dicitur eſſe factum opus vt ſtipulatio committatur. Bar.

¶ Quāq3 aute3 ſtipulatio tūc cōmittiꝰ cum vitio opis dānū factu3

t ¶ Extrīſecus. id eſt nō ex natura loci vt q2 paluſtris vel arenoſus: ſed ex defectu ⁊ plerunq3 vetuſtate: vt. j. e. l. §. itē apud iulianum. in fi.

v ¶ Eas. edes.

x ¶ Deniq3. nunc de ſolo tm̄. Sed quid ſi quis fecit opus in loco arenoſo ex quo opere vel ſolo ia3 dānū timeꝰ? Rn̄. forte locū hēbit hec cautio: vt. j. proxi. §. no. ⁊. §. ſeruiꝰ.

y ¶ Quia naturale. not. parci vitio naturali. ſic j. ti. j. l. j. §. hec cautio. in fi. §. ⁊. §. idē aiunt. ſi aq̄. ⁊. §. item ſciendum. S3 ar. cōtra. ſ. ad. l. aquil. ſi ſeruus ſeruu3. §. ſi fornicarius: ⁊ in aut. de reſti. ⁊ ea q̄ parit i. xj. §. vnu3.

Vitio naturali parcendū eſt.

z ¶ Committetur. ſic. ſ. ꝺ leg. j. ſi legati.

a ¶ Iniuria. i. vitio. ſic poniꝰ inſtitu. ſi quadru. pau. fe. di. §. pauperies. vel dic ſm. R. iniuria. i. nō iure vel culpa. culpa aūt tua ruinā factā dico ſi cū ꝓuideres vel ꝓuidere poſſes domū ruiturā nō curaſti quominꝰ ruina ſtipulatori noceret.

b ¶ Dato. ſc3 caſu fortuito vt ſubijcit.

c ¶ Fortuito. qui non potuit preuideri: al's ſecus: vt. ſ. eo. ti. l. qui bona. §. cum inter. ⁊ facit. ſ. proxi. § ⁊ quod ibi dixi. ⁊. j. eo. ſequenti. §.

d ¶ Violentia. ſola. R.

e ¶ Et rōnem. non ſolu3 ſuperiorē ſententiam cōfirmat: ſed etiam rationem ſubdit.

f ¶ Non admittaꝰ. ſc3 nō teneri promiſſorē de caſuali damno. R.

g ¶ Poſſit. ita ꝙ non ledatur: ⁊ ledat. vt. ſ. e. dāni. in prin. ⁊. ſ. loca. ⁊ cōdu. l. ex ꝯducto. §. ſi vis.

h ¶ Cōtrouerſia. i. īpetu.

i ¶ Inſulam. cuiꝰ nomine damni infecti erat ꝓmiſſum. R.

✠ Concor. tex. l. c. ſi pr. in fi. de teſt. lib. vj. ſed in dubio intelligiꝰ de vniuerſali. niſi eēt in diſpoſitione adiectū verbum q̄buſcunq3. vt not. alex. plene. in. l. q dā. §. nihil. colū. j. ff. de eden.

p ¶ Dn̄ium. No. ſucceſſoris appellatione etiā in rē ſucceſſor intelligiꝰ: ✠ vt. ſ. de iureiu. l. etiā ſi in rem. ⁊. j. quor leg. l. j. §. illud. Sed arg. ꝯ. ſ. de eden. quedam. §. is aūt. ⁊. ſ. vſufru. quēad. ca. l. oēs. §. fi. S3 nunqd ſi hi ſucceſſores edificauerūt ⁊ vitio illius opis damnū ſit īłatū tenebunꝰ? Rn̄. qda3 ꝙ ſic: vt ar. ſ. ti. j. l. fi. ⁊ ſic ſm eos ambulat actio ⁊ obligatio de vno in aliū. vt ⁊ ꝑ eis. ſ. de vſufruc. l. adhuc. §. ſi opas. ⁊. j. ti. j. ſi tertius. §. ſi qs. ⁊. ſ. fami. her. in iudicio. Sed tu dic ſm Dt. nō teneri ſucceſſorem in rem: ſed ꝓpter opus ab eo factum tenebiꝰ q ꝑmo ꝓmiſit: vt. ſ. de ſer. expor. l. titius. ⁊. ſ. e. damni. §. emptor. ⁊ de hoc etiam dixi. ſ. eo. ſi quis miſſum. §. fi.

q ¶ Sed vt ne. al's nec: al's ne pro non: ⁊ quod dicit operis ſubaudi tm̄ ⁊ loci tantum ⁊ edium quod vtrunq3 predictorum cōtinet: vt. ſ. e. interfructuarium ⁊ ſic loquitur quando in priuato fit: q2 tunc ꝓ his oībus ſatiſdatur: vt. j. eod. §. pe. ⁊ quod ſubijcit factum ſic expone. i. remaneat apud illu3 cui datum eſt. ſic. ſ. de iudi. l. Julia. Item quod dicit ſine ſatiſdatione intellige cum in proprio ſuo priuato loco fit. nam ſi in alieno licet priuato ſatiſdatur: vt. ſ. e. pretor. ⁊ hoc ſm Joh. ⁊ ſic ammodo

k ¶ Deinde. ſc3 ſubito.

l ¶ Ceciderint. propter ruinam aliarū quarum noīe erat promiſſum.

m ¶ Fundamenta. paulatim. Azo.

n ¶ Ruat. ſcilicet poſt ex interuallo vt preuideri ruina poſſet ⁊ aduerſus eam proſpici.

o ¶ Alioquin. id eſt al's.

p ¶ Protinus. hic nihil poteſt promiſſori imputari: q2 ruinam euitare non potuit. Ro.

q ¶ Ante ſit. ita ꝙ poterat iuuari. ⁊ ad hoc. ſ. de neg. geſt. diuortio. circa princi. Accurſius.

r ¶ Sanum. qui tenetur quanti valuit in anno proximo retro.

s ¶ Factum imbecilliorem. qui preſtabit quāti plurimi fuerit a die quo vita exceſſit in anno retro. ⁊ ita ſi duo mortifere diuerſis tēporibus vulnerauerint aliquem/ cuilibet fit computatio ex die vulneris ſui: vn̄ plus in vnius eſtimatione poterit eſſe q̄ alterius. vt. ſ. ad. l. aquil. l. ita vulneratus. §. eſtimatio. ⁊ ad idem. l. qua actione. §. ſed ⁊ ſi quis. ſed caue tibi: quia non eſt per omnia bonum ſimile. cum ſcilicet nullo modo teneatur ſi protinus cadat hic. i. in. l. aquil. ſic licet diuerſimode: vt. d. ll.

ſ.ad.l.aql.que vt ꝯtic poꝛrunt. Item h̃ habet reſpectus retro.j.certuz tempus.ſ.ad tempus dati damni.

a ¶ Nõ potuit. de iure vel de facto. vt.ſ.de noxa.in delictis.in pn.ꝛ.ſ.lo ca.ſi fundus.ꝛ.l.ſeq.ꝛ.l.ſed de damno.ꝛ.j.de re iud.ſepe.§.cur autem.

b ¶ Noie fecerit.ꝛ ratum ſit habitum non aliter. Azo.

c ¶ Promiſſuz eſt.ab ali quibus ſiue amicis.

d ¶ Preterea.ſi furni.id eſt p dãno cõtingenti vi tio furni ꝛ ſub.tñ noĩe furni ſm Jo.

¶ Furnarij.qñ aliqs ali qd operat in ſuo et inde dãnũ dat vicino.diſtin gue:aut facit nõ aĩo no cendi:ꝛ tũc nõ tenet nec cõmittit ſtipulatio: nec nõ iterpoſita iterponet. Aut aĩo nocendi:ꝛ tunc ſic:vel aliter an operaris ĩ tuo aliquid immittẽdo ĩ pdiũ vicini: vt furnũ qd nõ licet.vt.l.ſicuti.§.ari ſto.an nõ immittendo.ꝛ tunc non tenet/ bono aĩo faciat vel non:vt h̃. Nec ob.j.de aq.plu.ar.l.j.§. deniqꝫ. qꝛ illud eſt veruz q̃tum ad illuz tractatũ. ꝛ ĩ multis differt ille ab iſto.fallit hoc vbi fodis iuxta pariete͂ meum ma gis q̃ poſſis qd nõ licet. Uel breui⁹ verũ ẽ q̃ qc quid feceris in tuo nõ te neberis mihi per h̃ edi ctuz:nec ꝯmittitur ſtipu latio necnon interpoſi ta interponeret:ſed tene ris de dolo.vt. ſ.de do lo.l.rẽ quãdã venalem.

f ¶ Culpa.tantũ nõ ope ris vitio. R.nam ſi fur ni ꝛ furnarij bene veniẽt ĩ hac ſtip.vt.ſ.ad.l. aq. ſi ſeru⁹ ſeruũ.§.ſi furnũ. in fi.§.que eſt cõtra. vel ibi cauit noĩe ignis ꝛ ſic generalius h̃ noĩe furni.

g ¶ Non venire.ſꝫ in aq liam.vt.ſ.ad.l.aquil. ſi ſeruus ſeruũ.§.ſi furnũ. ĩ pnc. Tria ergo ſũt que faciunt hãc cautionẽ ceſ ſare vitiũ naturale:vt. ſ. §.vitiũ.caſus foꝛtuitus.vt.§.hec ſtip.ꝛ ſeq.ꝛ.j.pri.item culpa.vt hic.

Cautionẽ damni ife cti tria ceſ ſare faciũt.

ſit:tñ ſi opus factũ eſt ab eo quem promiſſoꝛ pꝛohibere non potuit ſtipulatio nõ committitur.plane ſi pꝛohibere potuit committitur: ſꝫ ſi qs pꝛomiſſoꝛis noĩe fecerit[b]:vel eius p quo pmiſſum[c] eſt: aut alius quem pꝛohibere potuerit ſtipula tio iſta committetur. ¶ Preterea ſi furni[d] nomine damni infecti fue rit cautum: deinde furnarij[e] cul pa[f] damnum datum fuerit non ve nire[g] in hanc ſtipulationem ple riſqꝫ videtur. ¶ Caſſius quoqꝫ ſcri bit quod contra ea[h] damnum da tum eſt cui[i] nulla ope occurri po teſt:ſtipulationem non tenere[k].

☞ Hic reuertit ad declaratione͂ iſti⁹ ver bi vitiũ loci.h.d.Bar. Et h̃ intendit. Hec ſtipulatio dãni infecti hꝫ locum qñ res ſuo vitio dãnũ dat:ſec⁹ eſt ſi aliqua vi exteriori illa res deiecta damnum dederit.h.d.

¶ Itẽ apud viuianũ relatum eſt: ſi ex agro[l] vicini arboꝛes vi tempe ſtatis confracte in meum agrum[m] deciderint eoqꝫ facto vitib⁹ meis vel ſegetibus nocerent[n]:vel edifi cia demolierint:ſtipulationẽ iſtaz in qua hec omnia compꝛehendun tur ſi quid arboꝛuz locive vitio ac ciderit nõ eſſe vtile[o]:qꝛ non arbo rum vitio/ſed vi ventoꝛum dam num mihi datum eſt.plane ſi vetu ſtate arboꝛum hoc fiebat[p] poſſu mus dicere vitio arboꝛum dãnum mihi dari. ¶ Idem ait: ſi dãni infe cti edium mearuz noĩe tibi pꝛomi ſerim:deinde he edes vi tempeſta tis in tua edificia ceciderint: eaqꝫ diruerint[q]: nihil ex ea ſtipulatio ne pꝛeſtari:quia nullum damnum vitio mearuz ediũ tibi contigerit. niſi foꝛte ita vitioſe[r] mee edes fue rint vt qualibet vel minima tem peſtate ruerint.hec oĩa vera ſunt. ¶ Sed ꝛ quod labeo putat:verum eſt referre[s] vtrum impulſu flumi nis ruit[t] edificium: an deteri⁹ an te factum poſtea ceciderit[v].

☞ Ex opere quod facit pꝛomiſſoꝛ ĩ ſuo ppter quod ſtipulatoꝛ amittit lucrum qd pcipit a pꝛiuato hec ſtipulatio nõ ꝯmittit: niſi ex certa ſcientia de hoc caueat vel iure ſeruitutis debeatur. Bart.

¶ Item videamus quando dam num dari videatur:ſtipulatio eniꝫ hec continet:quod vitio ediuz[x] lo ci[y] operis[z] tñ damnuz datum ſit: vtputa[a] in domo mea puteuz ape rio:quo aperto vene putei tui pꝛe ciſe ſunt an tenear:ꝛ ait Trebati⁹ nõ teneri[b] me dãni ĩfecti: neqꝫ eñ eſtimari operis mei vitio damnũ tibi dari ĩ ea re ĩ q̃ iure meo vſus ſum:ſi tñ tã alte fodiã ĩ meo vt pa ries tuus ſtare nõ poſſit/dãni infe cti ſtipulatio committetur[c].

Paulus. Lex.xxv.

TRebatius ait/cuz etiam ac cipere[d] damnuz cui⁹ ediuz luminibus officiatur[e].

Ulpianus. Lex.xxvj.

PRoculus[f] ait. Cuz quis iu re qd in ſuo faceret q̃uis p miſiſſet damni infecti vicino/non tamen teneri eum ea ſtipulatione veluti ſi iuxta mea edificia[g] ha beas edificia / eaqꝫ iure tuo[h] al tius tollas: aut ſi in vicino tuo agro cuniculo[i] vel foſſa aquam meam[k] euoces: q̃uis enim ꝛ hic

ſ.pro ſocio.l.merito. Sed op.qꝛ licet in ſuo facere:dum tñ non noceat ĩ alieno.vt.j.de reg.iur.l.domũ: Rñ.nõ videtur officere ſi lucez auferat quam ex pꝛiuato conſueuit habere.vt.j.e.l.pꝛoculus.vel aquam aufe rat vt hic. Item ſecũdo op.j.l.pꝛoxi.ſꝫ ibi ſeruitus debebat ab edifican te.vt ꝛ.j.titu.j.ſi in meo. Item tertio opp.ſ.ſi ſer.ven.ſicuti.§.ariſto.ꝛ l.ſi quãdo.§.fi.ꝛ.l. ſiſtu las.ſed in illis. in alieno immitebam: hic in meo operabar nihil ĩ alienuz immittẽs. ꝛ facit.j.de in iu.ſi cum ſeruo.ꝛ.j.de re gu.iur.l.nemo damnũ.

c ¶ Committet. ſi dicas qñ facerem aĩo nocendi planuz eſſet.vt.j.ti.j.l.j. §.deniqꝫ.ꝛ ſic eſſet idem qd in ſupiori rñ. qd non placet: qꝛ aliquid aliud vult dicere id qd patet: qꝛ dicit/ſi tamẽ ꝛc.vnde dic etiã nõ aĩo nocẽdi ſꝫ ſponte fuit ſtipulatio in terpoſita ſi damnum fie ret occaſione huius foſ ſionis. nõ eñ cogendus erat ex quo aĩo nocendi non fiebat.ꝛ ſic.j.eo.dã ni.§.cum parietem.ꝛ de hoc dices.j.l.pꝛoculus. Sed quid ſi in ſuperiori caſu totã aquã auferaz: Rñ.idem q̃ ſi partẽ.vt ar.j.ti.j.l.ſi in meo.

TRebati⁹. ¶ Caſ⁹. In hac.l.ꝛ ſequẽ. pluribus modis poſſet poni caſus. tu autem po nas ſm q̃ dñs meus po nit.ꝛ gloſe tangunt hoc modo.ꝛ in hac.l.ſic po ne caſũ. Debebas ſerui. domui mee alti⁹ non tol lendi ne obſtet luminib⁹ mee domus: cum velles altius domum tuam ſer uientem edificare pꝛomi ſiſti de damno infecto. nunc adeo edificaſti al ti⁹ q̃ luminib⁹ meis no cet:certe teneris ex ſtipu latione damni infecti ad omne damnuz quod ha beo ex obſcuratione lu minum. Fran.

d ¶ Accipere.i.pati.

h ¶ Contra ea.que deuenerut in ſtipulatione.

i ¶ Cui.ſcꝫ damno.

k ¶ Nõ tenere.etiã iterpoſitã.vt.ſ.e.§.vitiũ.ꝛ.§.hec ſtipulatio.ꝛ.§.ſer uius.ꝛ.§.idem ſeruius.ꝛ.§.q̃q̃.ꝛ.j.§.pꝛoxi.ꝛ.j.eo.damni.

l ¶ Agro.p quo damni infecti fuerat cautum mihi. Ro.

m ¶ Meum agrum.cuius nomine fuerat cautum mihi. Ro.

n ¶ Nocerent.ptinus.vt.ſ.e.§.idem ſeruius.ꝛ.j.pri.§.ꝛ facit.ſ.§.pxi.cum ſuis concoꝛ.

o ¶ Utilem.i.efficacem hoc caſu:qꝛ ex ea non poterit agi. M.

p ¶ Fiebat.ſcꝫ damnum.

q ¶ Diruerint.ſcꝫ edificia tua.

r ¶ Uitioſe.no.q̃ hic caſus.ſ.foꝛtuitus eſt p reo:qꝛ exceptio fit de eo ſo lo qd eſt dictum/ſed debilitas edificij ꝯ eum:ꝛ tñ potius eligitur qd ꝯ eum facit:vt.ſ.ad ſylla.l.iij.§.fi. Sed arg.contra.j.de reg.iur.l.fauoꝛa bilioꝛes.ꝛ inſti.de interdi.§.commodum.ꝛ.C.de condi.inſer.l.fi. que ſunt.arg.contra.

s ¶ Referre.vt.ſ.eo.§.idem ſeruius.

t ¶ Ruit.ſubito.

v ¶ Ceciderit.ex interuallo:qꝛ in hoc tenebitur.

x ¶ Edium.i.ſoli ꝛ edificij.vt.ſ.eo.inter fru.ꝛ.ſ.e.l.§.ſed vt ne.

y ¶ Loci.ſcꝫ tantum.i.ſoli tantum.

z ¶ Opis.i.edificij tñ:p his eñ cauetur cum ſit in pꝛiuato:vt hic.ꝛ. ſ.e. ſi finita.§.notandum.ꝛ.j.eo.damni.§.fi.

a ¶ Utputa.ponit exemplum qñ damnum dari videtur ex opere.

b ¶ Non teneri me.niſi aĩo nocendi feci.tunc enim de dolo.vt.j.tit.j.l.j. §.deniqꝫ.quod ſemp pꝛeſumitur ſcꝫ q̃ nõ faciam aĩo nocendi.vt arg.

e ¶ Officiatur.nõ tñ vt actio naſcatur:vt.j.l.pꝛoxi.vel dic trebatiũ ma le dixiſſe ꝛ per pꝛoculũ coꝛrigi ſi intellexerit etiam ſeruitute non debita. Tu dic trebatiũ intellexiſſe qñ ſeruitus debebatur:ꝛ ſic bene dixit.agi tur ergo ſm eum ex ſtipulatione damni infecti cũ ſeruitus debet. Sed nonne hꝫ locũ confeſſoꝛia:ergo hec ceſſat:vt.ſ.e.l.inter.ꝛ.l.dãni.§.j. et l.qui bona.§.de illo.que omnes ſunt ꝯ trebatiũ: Sed rñ.nõ obſtant:qꝛ ad aliud dat ꝯfeſſoꝛia.ſ.ad ſeruitutem pꝛeſtandã:ꝛ ad aliud hec ſtipula tio:quia ad damnum pꝛopter lumen amiſſum:vt.ſ.e.l.qui bona. §.ſi qs opus.fic ꝛ in ope.no.nũ.qꝛ in ſubſidiũ dat auxiliũ illud:vt.ſ.tit.j.ĩ pꝛouinciali.§.j.ꝛ tñ ibi ꝯcurrit ꝯfeſſoꝛia.vt.ſ.ti.j.l.j.§.fi.ꝛ.l.de pupil lo.§.impoſititiam.

PRoculus. ¶ Caſus. Habebas domum iuxta meam nec aliquaz ſerui.mihi debebas:cum velles opus aliquod facere in tua do mo.puta eleuare eam.ꝛ timebam damnum:ex hoc opere pꝛomiſiſti mi hi de damno infecto:nunc eleuata domo tua habeo damnũ:vt qꝛ ob ſcurata ſunt lumina domus mee.queritur an ꝯmittatur ſtipulatio:ꝛ di citur q̃ non. Idem eſt ꝛ ſi in fundo tuo feciſti cuniculum id eſt riuũ co opertum vel foſſam:ꝛ ſic aquam que veniebat ad fundum meũ abſtu liſti.nam lꝫ pꝛomiſeris mihi de damno infecto:tñ nõ teneris ob h̃:ꝛ red dit rationem. Franciſcus.

f ¶ Proculus ait.ꝛ male ſm quoſdã:qñ ſcꝫ ſeruitus deberet:vl dic hñ ꝛ non debetur ſeruitus:vt ſtatim patet. M.

g ¶ Edificia.ſcꝫ tua.

h ¶ Iure tuo.vt qꝛ nullã ſeruitutem debes:als ſecus:vt.ſ.l.pꝛoxi. dixi.

i ¶ Cuniculo.riuus coopertus dicitur.

k ¶ Aquã meã.etia totã ꝛ totum lumen ſuperioꝛi reſpon.vt.ſ.l.flumi nuꝫ.pen.reſpon.ꝛ.j.ti.j.l.j.§.deniqꝫ.ꝛ.l.ſi ĩ meo.ꝛ.ſ.de ſer.vr.pꝛedio. l.cum eo.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

l.cum eo. Alij vt Pi. dicunt aquam nõ totã nec totũ lumẽ. vt. ſ. l. flu‑minũ. in fi. ſed ibi damnum ſentiebat in pariete ruente ſm. M. ꝛ ſic in dãno vtitur iſta diſtinctione an ſit modicũ vel maximum vel aliter vt ibi dixi. Item ꝑ pi. ſ. de ſerui. vr. pdi. l. binas. in fi. ij. rñ. ſʒ ibi edes nõ auferunt totum lumen domui legate ne inutile legatum ſit. Item nun‑quid hoc dices. vt ſtip. nõ cõmittat etiam ſi fiat aio nocendi: Rñ. Py. vtiqʒ: ꝙtum ad hanc ſtipulationẽ in qua agitur dum cauit de damno ve rum ageret ibi de dolo: vel in factum actione. vt. j. ti. j. l. j. §. deniqʒ.

aquam mihi abducas[a] ꝛ illic luminibus officias: tamen ex ea ſtipu‑tione actionem mihi non cõpetere ſ. qꝛ non debeat videri is damnuʒ facere[b] qui eo veluti lucro quo ad huc vtebatur ꝓhibetꝰ: multũqʒ intereſſe vtrum damnũ quis faciat[c] an lucro quod adhuc faciebat vti prohibeatur . mihi videtur vera eſſe[d] proculi ſententia.

☞ Si plures ſtipulantur debent ſimpliciter ſtipulari: ſed ſi plures promittunt debent pro parte promittere. h. d. Bar.

Paulus. Lex. xxvij.

Plures earũdẽ edium domini ſinguli ſtipulari debent ſine adiectione[e] partis: qꝛ de ſuo quiſqʒ damno ſtipulatur[f]. qnimmo pars adiecta[g] partꝭ partẽ faciet[h]. Contra ſi plures domini ſint vitioſarum ediũ: pro ſua qſqʒ parte promittere[i] debet ne ſinguli inſolidum[k] obligentur.

☞ Hec ſtipulatio continet intereſſe et etiam expenſas factas in fulciendo ꝛ lucruʒ ceſſans propter emigrationem inquilinorum niſi iuſto metu interueniente. hoc dicit Bartolus.

Ulpianus. Lex. xxviij.

a ¶ Abducas. ſcilʒ priuatam: aggeres eniʒ in pu‑blico facti ſi trãs flumen etiam noceãt: demoliendi ſunt: vt. j. titu. j. quod principis. §. fi.

b ¶ Facere. i. pati vel nõ videtur damnum facere ei qui ꝛc.

Lucruʒ nõ facere ꝛ dã‑nũ pati differunt.

c ¶ Faciat. id eſt ſentiat. ꝛ ſic no. nõ eſſe eandẽ rõnem dãnum ſentire ꝛ lu‑crũ nõ facere: vt. C. de co di. l. fi. ꝛ. j. ti. j. l. ij. §. iteʒ varus. i fi. ꝛ. l. j. §. ſicut. ꝛ. j. de fur. l. ſi is cui com‑modata. ꝛ arg. ſ. de con‑di. ꝛ demõ. titio. §. j. ibi aliud eſt eũ ꝛc. Sed ar. contra. ſ. de eo qd certo loco. l. iij. §. fi. ꝛ. j. reʒ ra‑ha. ſi cõmiſſa. ꝛ dixi. C. de ſen. que pro eo. l. j. in fi. Item ꝯtra diſtinctio‑neʒ huius. l. eſt. j. ne qd in loco publi. l. ij. §. merito. Solu. ibi in publico. hic in ſuo priuato quis facit.

d ¶ Uera eſſe. nõ trebatij ſm quoſdã: ſed tu expone treba. vt dixi. ſ. l. ꝓxi. item facit ad hãc. l. ꝙ qs in ſuo faciat qd vult. ſ. de ſer. vr. pdi. l. fiſtulam. ꝛ ſi ſer. vendi. ſicuti. §. pe.

Plures. ¶ Caſus. Plures habebamus domũ cõem iuxta tuam. ꝛ tua minabatꝰ ruinã: petimus vt ꝓmittas nobis de dãno ĩfecto: vis ꝓmittere. qritꝰ an debeat qlibet noſtrũ ſtipulari ſine adiectiõe partꝭ ſue: ſic dicẽdo: cuilibet ꝓmittis de dãno infecto: ꝛ dr ꝙ ſic. ſʒ ſi dicã: ꝓmittis partẽ mei dãni: nõ totũ meũ dãnũ ſed eius partẽ ſtipulor. ſecꝰ aũt eſt ecõtra. vt ſi plures ſint dñi vitioſarũ ediũ. nã ꝑ ſua qſqʒ parte ꝓmittere dʒ: ne ſinguli ĩſolidũ obligentꝰ domus. nã qlibet dʒ ꝓmittere ſua parte: qꝛ domus eſt. Fran.

✠ Concor. tex. in ca. ij. de deci. lib. vj. gl. in cle. j. in ver. aut earũ pte. de fo. ꝯpe. ꝛ ibi cardi. in. ix. qõe. tñ ſi ad datꝰ dictio aliq tunc venit ps. j. dimidiã vt eſt glo. ſing. in ꝑalle. cle. j. quã ad hoc ꝑ ſing. alle. panor. in. c. ſuper eo. ex tra de eo qui cog. cõſan. vxo. ſue. de q̃ vide guil. de cug. in. l. ſi vt allegatꝰ. niſi. ij. et ibi addidi ad eũ in ver. dimidiũ cõtinetur. C. de inof. dona.

e ¶ Adiectiõe partis. q̃ ſignificatꝰ dimidia: ✠ vt. j. de v. ſig. nomẽ filiarũ. §. j. ſic ergo dicet promittis de damno infecto.

f ¶ Stipulatꝰ. i. ſtipulari intelligitꝰ: vt ꝛ. ſ. ti. j. ſtipulatio. §. fi. Accur.

g ¶ Adiecta. puta partem mei damni ſiue partem dãni ꝯtingentis in mea dimidia domus ꝓ indiuiſo promittis cũ ſim dñs dimidie pro indiuiſo ſm Jr. vel dic partem damni contingentis in mea dimidia domo que mea eſt a meridie. nam cum ſit mihi cum alio domus tota cõis pro indiuiſo: in qualibet particula habeo dimidiam tñ: ꝛ ſic mediam partẽ dãni ꝯtingentis in meridiali dimidia videor ſtipulatus. ꝛ ſm h̃ pmum exẽplũ eſt qñ ꝓ indiuiſo partis domus fit ſtipulatio dãni ſm. M. qñ ꝓ diuiſo. ſi aũt dixiſſem partem meam damni totaʒ meam partem ſm R. videor ſtipulatus.

h ¶ Faciet. dicta adiectio partẽ ptis quã habebã in domo: vel faciet partẽ totius ſi in rebus meis ꝓprijs que erant in domo fuerit dãnũ datuʒ ſm Azo. Item not. ꝙ alꝭ aliter accipitur hec oratio facere partẽ: vt. ſ. de leg. j. huiuſmodi. §. ſi titio.

i ¶ Promittere dʒ. ſi tñ vnus promittat pro parte ſua cum alter nõ promittat ſimiliter pro ſua parte in poſſeſſionem totarum edium ruinã minantium mittitur. ꝓmiſſio eñ dam. infect. diuiſionem recipit. ✠ ſed in poſſeſſionem miſſio nõ cum pignori aſſimiletur. ꝛ id nõ niſi inſolidum fit. ſ. e. in ſtipulatione. ſm. R. ꝛ eſt ſic. j. de ver. obli. in executione. ꝛ. ſ. vt in poſ. leg. is cui. §. ſi ex duobus heredibus. qd nõ placet ſed dic vt dixi in. d. l. in ſtipulatione.

✠ Tu dic h̃ eſſe verũ in re cõi. vt notaui in l. in ſtipulatiõe.

k ¶ Inſolidũ. nã ſimpliciter ꝓmittendo inſolidũ: tenerentꝰ iure iſto. vt ꝛ. C. de duo. reis. l. j. hodie non obligantur inſolidũ: licet qlibet promitteret de damno infecto ſimpliciter nõ facta adiectione pro parte ſua niſi hoc exprimatur: vt in aut. de duo. re. ꝛ concor. cum vtroqʒ rñ. huius l. ſ. ti. j. ſtipulatio. §. fi. ꝛ. j. e. ex damni. §. quotiens. ꝛ. j. ti. j. ſi tertius. §. j. ꝛ. l. ſeq. §. officium.

In hanc. ¶ Caſus. Ponit regulam ꝛ eam probat per quattuor exẽpla. regula eſt talis: ꝙ in ſtip. dãni infecti venit quanti intereſt ſtipulantis. Primum exemplum eſt tale: cum haberes domum ruinoſam iuxta meam: promiſiſti mihi de damno infecto. Item propter metum ruine domum meam fulſi: forte ligna groſſa ponẽdo ſupra meam: ita ꝙ ſi caderet tua non poſſet mihi vel domui mee facere multuʒ damnuʒ. certe has expenſas recuperabo: qꝛ hic ſalteʒ videtꝰ intereſſe quod impendi. Secunduʒ exemplũ eſt tale: ego ꝛ tu habebamus cõmunem domuʒ: paries huiꝰ domꝰ minabatꝰ ruinaʒ domui mee proprie: feci expenſas in reficiendo hmõi pariete: certe has expenſas recuperabo: vide h̃ glo. Tertium exempluʒ eſt: domus tua minabatꝰ ruinam domui mee: promiſiſti mihi de dãno infecto: nunc inquilini qui morabantꝰ i domo mea receſſerũt timore domus tue ruinoſe: ꝛ iuſtum habebant timoreʒ: ꝛ ſic nõ ſoluunt mihi penſioneʒ totius anni prout alꝭ feciſſent: certe hoc damnũ totuʒ debes mihi emendare: poſtea loquitur ariſto iuriſconſultus et dicit: ſicut iuſtuʒ timorem debent habere inquilini ꝓpter quem recedant vt damnuʒ qd inde habeo mihi emendes. vt. ſ. proxi. dictũ eſt. ita pmo exẽplo noſtre. l. qñ fulſi domũ meam oportet me habere iuſtũ metum ꝙ domus tua ruinã minetur mee: vt ſic expenſas quas feci fulciẽdo domuʒ meã mihi reſartias. Quartum exemplũ eſt in. l. ſeq. que continuatur cũ iſta: ꝛ eſt tale: cuʒ domus tua minaretur ruinã: cauiſti mihi de damno infecto: nullus aũt ſcholaris vult ꝯducere domũ meã ꝓpter ruinã quaʒ videtur minari domus tua ſupra meã: ꝛ ſic amitto penſionẽ: certe hoc totum damnũ debes mihi emendare: ꝛ ad hec oĩa damna cõpetit actio ex ſtipulatu. Fran.

in glo. in ꝓ. in poſſeſſionẽ. i apoſtil. in ꝓ. in parte. ſ. eo.

In hanc ſtipulationem venit qꝫti ea res erit: ꝛ ideo caſſiꝰ ſcribit euʒ qui damni infecti ſtipulatꝰ eſt ſi ꝓpter metũ ruine ea edificia[l] quoruʒ noĩe ſibi caueri curauit fulſerit: impenſas eius rei ex ſtipulatu conſequi poſſe[m]. Ideoqʒ iuris eſſe cũ[n] propter vitiũ ꝯmunis parietis q cauit[o] ſibi dãni infecti noĩe onerũ eoꝝ releuãdorũ gratia que in parietem[p] incumbunt: edificia ſua[q] fulſit. In eadem cauſa eſt detrimentum quoqʒ propter emigrationẽ[r] inquilinorũ quod ex iuſto metu factum eſt. ariſto autem non male adijcit ſicuti[s] hic exigit caſſius vt ſi iuſtus metus migranti cauſam ꝓbuerit[t] ita in eius pſona qui fulſit eadem caſſius dicere debuiſſet ſi iuſto metu[v] ruine fulcire coactus ẽ.

Gaius. Lex. xxix.

Sed ꝛ ſi cõducere hoſpitiuʒ[x] nemo velit propter vitium edium[y]: idem erit dicendum.

☞ Pro opere qd fit iure ſeruitutis debet dño caueri non ſatiſdari. h. d. Bar.

Ulpianus. Lex. xxx.

Damni ĩfecti ſtipulatio per

l ¶ Ea edificia. ſ. ſua: nõ dico ruinoſa: qꝛ hoc dicit. j. ꝓxi. rñ. ſm pmã expoſitionem: vel dic aliter vt ibi.

m ¶ Poſſe. dãno poſt ſecuto. R. ꝛ h̃ id: qꝛ ſint he ꝓmiſſe: ſed velut intereſſe: qꝛ hoc ſaltẽ intereſt qd impedit. vt. j. e. inter quos. §. fi.

n ¶ Cum. i. poſtꝙ.

o ¶ Cauit. i. caueri fecit a ſocio. Accur.

p ¶ In parietem. proprium.

q ¶ Edificia ſua. ſcʒ cõmunia: quorum paries vitium faciebat vt differat a precedenti rñ. ſed videtꝰ ſocio a ſocio non caueri: vt. j. e. ſi edibus. ꝛ. l. ex dãni. §. j. que ſunt contra. So. illa corrigit iſtã: vel dic cauetur vt hic in duobus. ſ. caſibus quos dices . j. e. inter quos. alꝭ non: vt ibi. Alij dicunt ꝙ hic nõ edes ſed paries eſt cõmunis: ꝛ ſm h̃ dices poſtea edificia ſua: ſcʒ propria nõ cõmunia. Alij dixerunt ꝙ hic loquitur cum culpa ſocij contingit damnũ ibi nõ: vt ꝛ. j. e. ex dãni. §. j. vel hoc nõ venit in iudicio cõi diui. vt indiuiduum. qꝛ diuidi non poteſt: quia erat iſtud damnũ vnius ex ſocijs: vel quia nõ reficit cõmunẽ parietem: ꝛ ſic habet locũ hec cautio: vel hic potuit reficere ſocius ibi non. ꝛ facit. j. e. cum emptor. §. fi. ꝛ. l. ex damni. in prin. ꝛ. l. inter quos. §. fi. ꝛ. j. e. in parietis. ꝛ. l. ſeq. ꝛ ſeq.

r ¶ Emigrationem. i. receſſum de domibus que timebãt aliarũ ruinaʒ.

s ¶ Sicuti hic. i. proxi. ſuperiori reſpon.

t ¶ Prebuerit. vt teneatur tunc damni infecti qui promiſit.

v ¶ Iuſto metu. immo nõ qꝛ vtiliter facta impenſa repetitꝰ: vt. ſ. de neg. geſt. ſed an vltro. §. j. ſed hic reſpectu ſtipulationis de dã. infect. tractat nõ reſpectu tractatus. de neg. ge. ꝛ fa. ſ. loca. habitatores. §. fi.

x Sed ꝛ ſi ꝯducere hoſpitium. meum.

y ¶ Edium. vicini que meo hoſpitio minantur ruinam.

Damni infecti. ¶ Caſus. Conceſſiſti mihi ius aque ducende per fundum tuum: nunc volo facere opus in fundo tuo per quod poſſim ducere aquam: vis ꝙ caueã tibi de damno infecto: ſi hoc opus daret tibi damnum: certe debeo cauere. Secundo queritur nunquid debeam cauere. i. promittere ſine fideiuſſore: an ſatiſdare: et certe videtur ꝙ ſatiſdare debeam. nam in alieno facio opus: et ſic tanqꝫ de

tinet etiam ſi quid ci⁹ operis[a] qđ fit in fundo meo aque ducēde cauſa vitio damnum mihi contigerit. ſolet eñi opus in alieno fieri cuȝ iure ſeruitutis[b] quam qs hȝ alieno[c] agro impoſitam opus in alieno faciat. ¶Utruȝ aũt de hoc opere[d] ꝓmittere an ſatiſdare debeat videamus: mouet qđ in alieno facit. qui aũt de alieno cauet ſatiſdare dȝ q de ſuo repromittere[e]. vñ labeo putat[f] eum q moduloꝝ[g] aut riui faciendi cā op⁹ faceret etiam ſatiſdare debere. quia in alieno ſolo faceret: ſȝ cuȝ de opere qđ faciat exigatur ſtipulatio: ꝯſequēs erit dicere ſufficere repromiſſionē: quodammodo enim de re ſua[h] cauet: qđ dictũ eſt aq̄ ducēde cauſa exēpli gr̄a reſcriptuȝ eſt: ceterũ[i] ad oīa[k] opera ſtipulatio accommodabitur.

☞ Qui vias publicas muniũt ad priuatam vtilitatem ſatiſdare tenentur: ſecus ſi ad publicam. h. d. Pau.

Paulus. Lex. xxxi.

Qui vias publicas muniunt[l] ſine damno vicinoꝛum id facere debent[m]. ¶ Si controuerſia ſit/ an dominus ſit necne is a q̄ cautio exigitur: ſub exceptione[n] ſatiſdare iubetur.

☞ Qui habet ius reficiendi non habet ius repetendi hanc cautionem. itē iſta cautio non committitur ad id quod per aliam cautionem oꝛdinariam peti poteſt. hoc dicit Bartolus.

Gaius. Lex. xxxij.

Si edibus meis[o] proxime ſint edes mee ⁊ tue[p] querit ſi vitium communes edes fecerint cauere mihi debeas pro dāno ꝓpriarum mearum ediuȝ. ſ. pro qua parte tu dñs exiſteres[q]: ⁊ hoc pleriſq; placet[r]: ſed mouet me[s] ꝙ ipſe[t] meas[v] edes reficere poſſim ⁊ impenſas[x] pro ſocio: aut cōmuni diui. iudicio pro parte ꝯſequi. nam et ſi vnas edes communes tecum habui[y] heq; vitium faciant: ⁊ circa refectionē earuȝ ceſſare videris noſtri preceptoꝛes negant cauere te debere[z]: quia ipe[a] reficere poſſim[b] recepturus pro parte[c] qđ impenderim ſocietatis vel communi diuidundo iudicio[d]: ⁊ ideo interpoſitam cautionē[e] minus vtilē futuram: quia[f] alia ratione mihi damnum poſſet ſarciri[g] et eſt plane noſtroꝛum ꝑceptoꝝ hec ſententia[h] vt credamus inutilem eſſe dāni infecti ſtipulationem quo[i] caſu damnuȝ alia actione ſarciri poſſit quod[k] ⁊ ī ſuperioꝛi[l] caſu[m] ītelligendum eſt.

☞ Qui poteſt damnum euitare per aliũ modum non poteſt hanc cautionem petere. item inquilinus ſi dubitat ruinam domus conducte poteſt inde recedere dũmodo ſoluat penſionem temporis preteriti et vt locatoꝛ hoc fieri patiatur habet actionē ex conducto: ſi autem non ſolueret poteſt locatoꝛ retinere propria auctoꝛitate inuecta ⁊ illata in domum conductam tanꝙ pignoꝛa: debet tamē circa ipſa diligētiaȝ adhibere ⁊ ſi pereunt propter negligentiā non habitam tenetur actio. pigno. h. d. Paulus cum. l. ſequen.

Ulpianus. Lex. xxxiij.

Inquilino nō datur[n] dāni in-

alieno debeo ſatiſdare: ⁊ hoc etiam voluit dicere labeo: ⁊ poſuit exemplum in eo qui facit riuũ vel modulũ in fundo alieno qui debet ſatiſdare de vitio huius operis: poſtea loquitur auctoꝛ. l. corrigens predictam reſponſioneȝ dicens ꝙ ego debeo promittere abſq; fideiuſſoꝛe: ⁊ ſubdit rationē. In fine dicit quod dictũ eſt in opere quod faciebā gratia aque ducende: idē eſt in quolibet alio ope quod facerē ī tuo fundo iure ſeruitutis. Franciſcus.

a ¶ Operis. non ſoli: ⁊ h̄ dixit. R. ſi ad ipſius ſoli vitiũ non pertineret: ſcȝ hoc opus.

b ¶ Seruitutis. vt aque ductus.

c ¶ Alieno. verbi gratia ius aque ducēde p agrũ tuum habeo opus facio vt ducere poſſim: ſed cauere debeo ſi hoc opus tibi damnum daret. Jo.

d ¶ De hoc opere. đ quo dixi proxime.

e ¶ Repromittere. vt. ſ. e. pretoꝛ. ⁊. j. de preto. ſtipu. l. j. §. itē ex cauſa.

f ¶ Putat. ⁊ male: ſȝ dic noīe ſoli: ⁊ tunc bene.

g ¶ Modulorum. opera ſunt per que ducitur aq̄. ſic dicta: quia admoduȝ aliqueȝ fiunt. Quid autem ſit riuus. dic vt. j. de riuis. l. j. §. riuus.

h ¶ De re ſua. i. de opere quod ad ipſum pertinet licet ſoluȝ ſit alienũ. ⁊ bene dicit ſua: q2 pro parte eſt ſuum. ſ. opus: ⁊ quod pro parte meuȝ eſt meuȝ dr̄. Uel ergo dices corrigi labeonē ſm. H. vel diſtingues an ꝓpter vitiuȝ ſoli an ꝓpter vitiũ opis petā ſatiſdari ſȝ Azo. et ſic nō ob. ſ. e. q bona. §. j. q̄ ſupioꝛi rñ. ſignat̄ ꝯ. Itē eſt contra. ſ. eo. hoc amplius. §. pe. ⁊. §. fi. ſȝ dic vt ibi. Additio. Dic ſȝ bar. ꝙ qñ i alieno publico edificat̄ dictuȝ fuit in. l. ſi finita. §. ſi alieno. ſi vero edificatur in alieno priuato ⁊ tunc ſiquideȝ edificatur ab eo qui nullũ ius habet in re indiſtincte dȝ ſatiſdare. vt. l. pretoꝛ. in prin. ſ. eo. Si vero hȝ ius in re ⁊ tunc ſiquidem interponitur inter dñm ⁊ ipm ⁊ tunc eſt ſemper nuda promiſſio vt hic: ſi vero petitur ab extraneo aut petitur reſpectu iuris edificātis tm̄ ⁊ dȝ cauere. vt. l. qui bona. §. j. ſ. e. Intellige aũt ipm reſpectu totius cauere qñ ſuo ⁊ ꝓcuratoꝛio noīe dñi ꝯuenitur vt ibi: ſed ſi ſuo noīe tm̄ tunc ꝓ ſuo iure conuenitur. vt. d. l. h̄ amplius. §. queſitum. ⁊ ibi Bart.

i ¶ Ceterum. p ꝛo certe.

k ¶ Ad oīa opa. q̄ fiũt etiā in alieno iure ſeruitutis: ⁊ eſt ſic. ſ. mā. ſi ꝓcuratoꝛem. §. dolo. Sed ar. ꝯ. ſ. de iudi. cum pretoꝛ. in prin.

Qui vias. ¶ Caſus. Aliq viā publicā muniũt ꝓpria auctoꝛitate: vicini timēt dānũ occaſione huius munitionis: debent eis cauere de dāno infecto. ¶ Si ꝯtrouerſia. Cũ edificarē in quodā ſolo: vicini timebāt dānũ ex hoc ope. ego volebā cauere abſq; fideiuſſoꝛe cũ dicerē me dñm huius ſoli: vicini negabant me dñm: vñ petebāt ſatiſdari: q̄rit̄ quid iuris ſit: ⁊ dicitur ꝙ debeo ſatiſdare ſub hac except. ſ. ſi appareat me non dñm. Franciſcus.

l ¶ Muniunt. propria auctoꝛitate.

m ¶ Debēt. ⁊ iđ de dāno īfecto cauere debēt ſi ꝓpter ꝑuatũ ꝯmodũ faciāt: ſecus ſi publice reficiatur: vt. ſ. e. ſi finita. §. ſiue. ⁊. §. ſi publicus. H. ⁊. l. fluminum. in prin. Accur.

n ¶ Sub exceptione. ſed ipſe pure repromittere debet: q2 ſi ſit dñs repromittere debet. vt ⁊. ſ. e. pretoꝛ. in prin. ſȝ ꝯtra. ſ. e. ſi proprietarius. §. fi. Solu. vt ibi.

Si edibus meis. ¶ Caſus. Ego ⁊ tu habebamus domum communem iuxta iſtam: ego habebam quandam domũ meaȝ propriam. hec domus ꝯmunis minatur ruinā mee proprie. peto a te vt caueas mihi de damno infecto pro parte quam habes in domo ruinoſa: queritur an debeas cauere: ⁊ dicitur ꝙ non. nā aliā viā habeo: poſſuȝ eñi reficere domũ iſtā: ⁊ partē expenſarum petere a te act. pro ſocio. vel ꝯmuni diuidundo. Et adducit ſimile: ego ⁊ tu habebamus domũ ꝯmunem. nec vllā aliā propriā ego habebā hec domus videt̄ cadere: tu autē nō vis reficere: ſi peto a te vt caueas mihi de dāno infecto: quod ſuſtinebo pro parte mea ſi tota domus cadat: non debes cauere. nā aliđ auxiliũ hēo: poſſuȝ eñi reficere hanc domũ cōem ⁊ expenſas pro parte tua a te petere act. ꝓ ſocio vel cōmuni diuidundo: nam ſcire debemus ꝙ cautio dāni infecti nunꝙ preſtat̄ ſi alia via dānũ pōt ſarciri. F.

o ¶ Si edibus. meis proprijs.

p ¶ Et tue. ſ. edes. M.

q ¶ Exiſteres. ſ. coꝛam.

r ¶ Placet. ſed perperaȝ ſm. P.

s ¶ Mouet me. ſcilȝ ad dicenduȝ quod non poſſit ſibi facere caueri.

t ¶ Ipſe. ſ. ego. Accur.

v ¶ Meas. ſcȝ ꝯmunes. ſic. j. dever. ſig. pupillus. §. fi. ⁊. ſ. đ leg. j. l. v. §. fi. ⁊ de condi. inſti. l. ij.

x ¶ Impenſas. ſcȝ quas feci in communes edes. reficiendas. Accur.

y ¶ Habui. ⁊ nullus noſtrum hȝ domũ propriā.

z ¶ Debere. ſcilicet prouiſio ipſarũ ediũ ꝯmuniũ.

a ¶ Ipſe. ſcȝ ego.

b ¶ Poſſim. ⁊ huic ſuperioꝛi dicto eſt ꝯtra. ſ. cōmu. diui. ſabinus. ſed h̄ reficiēdo: ibi de nouo faciendo: vt arg. j. eo. titu. l. ſi edes.

c ¶ Pro parte. ſcȝ ſua.

d ¶ Judicio. ſpreto auxilio oꝛationis diui marci. que dñium ſocio reficiēti aſſignauit niſi ītra q̄tuoꝛ mēſes impenſas offerat cuȝ centeſimis vſu. vt. ſ. pro ſocio. l. cũ duobus. §. idē rñ. ⁊. C. đ edi. pri. l. ſi vt proponis. Accur.

e ¶ Cautionem. a ſocio meo pro parte ſua mihi.

f ¶ Quia. ſ. alio modo poteſt mihi prouideri.

g ¶ Sarciri. vt dictum eſt. ſ. proxime.

h ¶ Sententia. ⁊ alioꝝ. vt. ſ. e. dāni. §. j. ⁊. ij. ⁊. l. qui bona. §. de illo.

i ¶ Quo caſu. ſubaudi eo caſu.

k ¶ Qđ. q. d. non ſolum in iſto vltimo.

l ¶ Et in ſuperioꝛi. niſi in caſibus duob⁹: vt. j. e. inter quos. j. reſpō. itē videtur huic. l. ꝯ. ſ. e. in hanc. ſed ibi loquitur cũ ille ſocius foꝛte volebat reficere. ⁊ aliquid poterat ei imputari qđ non reficiebat: h̄ hñ volebat ipſe reficere: ⁊ ſic non tenet̄ ſatiſdare de dā. infe. vel veri⁹ dic vt ibi. Itē ꝯ. j. titu. j. ſi tertius. §. verſa vice. ⁊. l. ſeq. §. itē. ſed aliud in illa actione que ꝯcurrit cũ alia. hec aũt nō. Itē ſ. j. e. nā ſi non ſit. ⁊. ſ. eo. dāni. §. j. ſed ſolues in. d. l. nam ſi non ſit.

m ¶ Caſu. ſ. primo huius. l.

Inquilino. ¶ Caſus. Locaui tibi domum: h̄ domus minatur ruinam: vel alia domus mea ibi vicina minatur ruinam ſuper iſtaȝ conductam. vnde tu times damnum in rebus tuis quas in domo ꝯducta habes: ⁊ ſic petis vt caueam tibi de damno infe. certe non audiris: ſed tu poteris recedere cum rebus tuis: dum tamen ſoluas penſionem pro tempoꝛe quo ſtetiſti: ⁊ ſi prohibeo te recedere cũ rebus tuis/ poteris agere ex conducto contra me vt libere dimittā te exire ſi aũt penſionem pro tēpoꝛe preterito non vis ſoluere/ tunc poſſum retinere res tuas cum ſint mihi tacite obligate: ⁊ ſi iſta pignoꝛa que retinui interierint ex ruina vicinarum edium teneoꝛ etiam act. pig. non ſolum ex conducto tibi emendare ſi poteram iſtas res in tutioꝛi loco poſuiſſe: hoc dicit hec lex. cum. l. ſeq. Franciſcus.

n ¶ Inquilino non datur. contra eum a quo conduxit: cum ipſa domus cōducta vel alia domus locatoꝛis vicina minetur ruinā ſuper conductam.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

ductam.vt ꝛ.j.l.proxi.vnde inquilinus veretur damnum tam in eo qđ nõ poterit vti domo conducta ꝙ̃ in rebus quas intus habet:ꝛ dic non caueri vt hic.ꝛ.ſ.e.qui bona.§.de illo.ſed ꝑ damno ꝙ timeat ĩ alia domo quã vicinã habeat ꝯductor petit ſibi caueri:vt.ſ.e.dãni.§.j.ibi:ſed inquilino meo ꝛc. Jtẽ ꝯ aliũ petit etiã ꝑ dãno inferendo in rẽ ꝛ domuz ꝯductam:vt.ſ.eo.q bona.§.vicinis.ꝛ.l. ſi filiꝰ que ſunt ꝯ.vel in illa qui bona.§.vicinis.ꝛ in illa ſi filius. nolebat migrare hic ſic.prima ſm.R. placet.Patet ex predictis:qꝛ inquilinꝰ aut petit ſibi caueri ab extraneo qđ põt:aut a dño pro domo ꝯducta ruẽte vel alia dñi:ꝛ tunc aut pro damno qđ timetur in domuz ꝯductam ꝛ tũc nõ poteſt aut in aliam ꝛ tunc põt.

Jnqlinus an cautionem de dãno infecto petere poſſit.

fecti actio[a]:quia poſſit ex conducto[b] agere ſi dominus cum migrare prohiberet[c].

Paulus. Lex.xxxiiij.

Utiqꝫ[d] ſi pro preterita[e] penſione etiam ſatiſfacere paratus fuerit:alioquin[f] iuſta retentio pignoris fieri dño videtur[g]:ſed ꝛ ſi quaſi pignora[h] retinuerit et ea interierint ruina vicinarum edium[i] poſſe etiam pignoratitia[k] actione locatorez teneri ſi poterat eas res in locuz tutiorẽ[l] tráſferre.

☞ Si paries idoneus deſtruatur vel nõ idoneus/ſꝫ vitioſe reſtituitur:ſtipulatio cõmittetur ad intereſſe totale.h.d.Bart.cuz duabus.ll.ſeq.

Ulpianus. Lex.xxxv.

In parietis communis[m] demolitione ea queri oportet ſi ſatis aptus fuerit oneribꝰ[n] ferẽdis[o] an non fuerit aptus.

Paulus. Lex.xxxvi.

Sed ita[p] idoneũ eſſe pleriqꝫ dixerunt ſi vtrarũqꝫ edium onera q̃ modo iure imponant cõmunis paries ſuſtinere poſſit.

Ulpianus. Lex.xxxvij.

Nam ſi non ſit[q] idoneus[r] vtiqꝫ demoliri eum oportuit:nec debet[s] ſi quid damni infecti ex cauſa attigerit is qui demolitus eſt teneri : niſi ſumptuoſus[t] aut parum bonus[v] nouus paries ſit reſtitutus. Qꝫ ſi fuerit paries idoneus q demolitus[x] eſt ĩ actione dãni infecti id venit quãti intereſt fuerit actoris[y] cum parietez ſtare:ꝛ merito:nã ſi nõ debuerit demoliri[z] reſtituere eum debet proprio ſumptu. Sꝫ ꝛ ſi quis redditus ob demolitionẽ amiſſus eſt conſequenter reſtitui cum ſabinus voluit. Si forte habitatores migrauerunt aut non tam commode habitare poſſunt/ imputari id edificanti poteſt.

☞ De damno contingẽte ante traditionem emptori non cauetur niſi cum ad eum cuſtodia pertinet.h.d.Bart.

Paulus. Lex.xxxviij.

Cum emptor ediuz ante traditaz ſibi poſſeſſionem ideo inutiliter[a] ſtipulatur: qꝛ venditor omnem diligentiam[b] ei preſtare debet: tunc certe vtiliter ſtipulatur[c] cum omnis culpa a venditore aberit veluti ſi precario emptori in his edibus eſſe permiſit[d] cuſtodiamqꝫ ei[e] abfuturus[f] tradidit.

☞ In predio ruſtico fit miſſio in partem tantum.in predio vrbano quandoqꝫ in totum/quandoqꝫ in partem cauſa cognita . Bartolus.

Si agri[g] noĩe non caueatur in eam partem agri mittendus eſt

o Sferendis.ſcꝫ meis ꝛ tuis.
p Sed ita in eo.alr̃ modo.
q Nam ſi non ſit.ſcꝫ ita idoneus vt vtraqꝫ onera ſuſtinere poſſit.
r Jdoneus.ſ.primus.R.
s Nec debet.ita conſtrue:ꝛ ſi qđ ꝯtigerit nõ dꝫ teneri ex cã dãni infecti is q demolitus ꝛc. Uel dic ꝛ idẽ ẽ ſenſus nõ dꝫ teneri dã.ĩfec.i.ex ſtipulatione de dã.inſe. ſi qđ cõtigerit ex cauſa.i.ſi aliqđ damnuz contingit ex demolitione: ꝛ ſm hoc dic ex cã.i.ex demolitione.

Dido lſe.

t Sũptuoſus.q.d.niſi culpa demoliẽtis dãnum ꝯtingat:nã ꝑpter dãnũ opis qđ ita erat edificatuz vt ſuſtineri nõ poſſit nõ tenet̃ is q demolitꝰ ẽ alr̃s aũt.ſ. cũ erat bonus eſt ꝯ:qꝛ ꝯmittit̃:hñ dico cũ nõ ẽ idoneꝰ nõ ꝯmitti ex demolitiõe cũ nõ propter demolitionẽ qs caueti:qꝛ demolitio fit propter fortuitum caſum vitandũ:vt.ſ.e.fluminũ. §.hec ſtipulatio.

t Sũptuoſus.i.ſic plenus ſumptibus vt cadere oportuerit.

v Parũ bonus.i.ſubtilis ꝛ debilis:ꝛ ita male in vtroqꝫ caſu vt cadere oportuerit.

x Qui demolitus.i.deſtructus.

y Interfuerit actoris. hoc ẽ ꝯ.ſ.e.ſi edibꝰ.vbi cũ def cõi di.h̃ cautio nõ tenet.Sol.hec illaz corrigit:vel aliud ẽ cũ deſtruitur vt hic:aliud cũ vitiũ facit:vt ibi.vel dic vt dixi modo ĩ.l.ĩ parietiſ.in fi.glo.ꝛ facit vt omne intereſſe veniat.vt.j.e.in reficiendo.ꝛ.l.damni.§.fi.ꝛ.l.ex damni.§.j. et ſ.e.in hanc.§.fi.

z Demoliri.ſcꝫ paries:ꝛ demolitus eſt.

Cum emptor. Caſus. Uendidi tibi domũ ꝛ nõdũ tradidi quedam domus vicina huic vendite minatur ruinam. tu petis tibi caueri de dãno infecto a dño domus ruinoſe:certe non audiris.naꝫ ad me venditorem hoc ſpectat: ꝛ ſi non faciam tenebor tibi ad damnum tuum:niſi in caſu:vt ſi ego venditor cum vellem abeſſe:iſtã domũ dedi tibi p̃cario ꝛ cõmiſi tibi in cuſtodiam:naꝫ a te ammodo ſpectat caueri. Si agri. Pars agri mei eſt vitioſa:ſi non caueo tibi de damno infecto.es mittendus in poſ.tantũ partis ruinoſe.Sed quare ſecus eſt ĩ domo.nã ſi pars domus mee minatur ruinã.ꝛ non caueo vicino de damno infecto eſt mittendus in poſ.totius domus:r̃ndet qꝛ in domo pars ruinoſa trahit aliam:ꝛ ſic de tota domo timens damnũ. At pars agri ruinoſa non ſic trahit aliam partem agri:quod autẽ de domo dictum eſt fallit in caſu.nam ſi domus mea ampliſſima eſt:ꝛ vna particula eius minetur ruinam ita ꝙ ſi caderet non ſit veriſimile ꝙ aliam domuz traheret ſecum ꝛ petatur a me cautio ꝛ nolo cauere:tunc aduerſarius meus ẽ tantum mittendus in poſ.partis ruinoſe. Deducto. Pone caſuz vt in glo. Franciſcus accur.

a Actio. ad petendam cautionẽ iſtaz: nunquid ergo pro ea ſcꝫ cautione petenda actio competit: R̃ñ.non.ſm.R.ſꝫ officium iudicis:ꝙ ꝑ ea. ſcꝫ cautione habẽda imploratur actio hic appellat̃: vt.j.de act.ꝛ ob.l.actionis verbo.

b Ex conducto.ꝛ interdicto de migrando:vt.j. de migrando.l.j.

c Prohiberet.qꝛ iuſtã cauſam habet migrandi:vt.ſ.e.l.in hác.§.pe. ꝛ.ſ.loca.l.habitatores. §.fi.

d Utiqꝫ. ſcꝫ poterit agere ex ꝯducto.

e Pro preterita.i. pro preterito tempore.

f Alioquin.i. ſi nõ fuerit paratus ſatiſfacere.

g Fieri dño videtur.vt ſ.qui.cau.pig.tacite ꝯ. l.eſt differentia.ꝛ ar.C.de pi.l.iij.ꝛ ex quo ius permittit non incidit in edic.diui mar.neqꝫ in cõſtitutionem.ſi quis in tantam.que includit:qꝛ qđ legitime fit nõ meretur penã:✚ vt.C.de his qui ve.etatis impetra. l.j.ꝛ de admi.tu.ſancimus.H.

✚ Adde qđ dicat̃ eſſe factuz legitie tex.in ca. fi. ꝛ ibi inno.ꝛ doct. extra de libel.obla.ꝛ in.c.cõ ſanguinei ꝛ ibi panor.ſ re iudi.ꝛ in c.ea q co.ti. et melꝰ ĩ.c. dilecto.ſ re ſcrip.

h Quaſi pignora.nã tacite ſunt obligata iuecta ꝛ illata:vt.ſ.qui.cau. pign.tacite contra.l.licet.

i Edium.ſcꝫ domini.

k Pignoratitia.non ſolum ex ꝯducto.vel dic nõ ſolum predicta.

l Tutiorẽ.ꝛ ſic fuit in culpa:vt ꝛ.C.de peri.tu.l.ſi reſpu.ſꝫ ſi non fuit ĩ culpa nõ tenetur creditor:vt.C.de pig.act.l.pignus.ꝛ.l.ſi nulla.itẽ expone tutiorem.i.tutum:ꝛ ſic nõ eſt participatio poſitiui:qꝛ locus ĩ quo erat tutus non erat.

m In parietis communis.i.in cautione preſtita ꝑpter cõmunis parietis demolitionem ſi queſtio fiat an cõmittatur.Azo.Et dic ſꝫ Azo.caſum in his tribus.ll.ſic.Si edes meas proprias iuxta tuas habeo ꝛ communi parieti mee ꝛ tue ſuſtentantur:tu vis demoliri cõmunem parietem ꝛ meliorem ſubſtituere:ꝛ ideo mihi petenti caues de damno infecto:facta demolitione contingit mihi damnum: ago ex cautione queritur an poſſim:R̃ñ.cũ diſtinctione:qꝛ aut fuiſti in culpa demoliendi:aut non fuiſti:qđ ex eo probatur ſi paries demolitus mea ꝛ tua onera ſuſtinere poterat tu tamen ſine cauſa es demolitus preſtabis mihi omne intereſſe meum:quod dic vt.j.eo.nam ſi.§.ꝙ ſi fuerit.Si vero in culpa non fuiſti:puta qꝛ vitioſus erat ꝛ minabatur ruinã ꝛ ediuz onera ſuſtinere nõ poterat/non teneris mihi:qꝛ reſtituiſti alium demoliendo veterẽ:ſed qꝛ male reſtituiſti qđ in duobus caſibus contingit.ſcꝫ ſi paries reſtitutus ſit ſumptuoſus.i.plenus ſumptibus propter groſſitudinem ꝛ ſpiſſitudinem ꝛ longitudinem ꝛ quantitatem expenſarum factarum:vnde ipſum cadere oportuit/forte propter ſoli debilitatem ꝙ tantũ parietem ſuſtinere non potuit:vel aliquam ſimilem cauſam. Jtẽ ꝛ ſi paries adeo ſit debilis ꝛ ſubtilis vt neceſſarium ſit cadere:nam his duobus caſibus tenetur.Jtem ꝛ in primo omne damnuz mihi preſtabitur ex cautione non acti.communi diuidũ.quia in re communi non contingit mihi damnum:ſed in proprijs edibus meis.vnde ceſſat com muni diui.act.vt.ſ.cõmum diui.arbor.§.ſi per eundem.ꝛ ita ſoluitur contrarium.ſ.e.ſi edibus.

n Oneribus.ſcꝫ paries.

a Inutiliter.pro damno ꝯtingenti ante traditionem. Ot.ſed ꝑ dãno ꝯtingenti poſt traditionem bene poteſt ſtipulari anteꝙ̃ ſibi tradat̃ res. vt.j.eo.ti.damni.§.emptor.

b Diligentiã.vt ꝛ.ſ.de pericu.ꝛ ꝯmo.rei vendite.l.cuſtodiam.ꝛ.ſ. de act.empti.venditor.

c Utiliter ſtipulatur.ſiue expreſſe comprehendendo damnuz ante traditionem contingens ſiue ſimpliciter ſtipuletur:vt not.ſ.eod. damni. §.emptor.

d Permiſit.ſcꝫ venditor.

e Ei.ſcꝫ emptori.

f Abfuturus.venditor vel econtra ei emptori qui erat abfuturus. ſed prima placet.ꝛ facit vt precario data videat̃ quo ad quid.vt.ſ. de acti. emp.l.iulia.§.ex vendito.ibi :poſ.autem.

g Si agri.ꝑ quo eſt cauendũ ꝑpter timorẽ ruine aggerũ vel arborũ cadentiũ cũ ruina in vineas vel ſegetes:vel domũ meã.vt.ſ.e.fluminũ. §.item apud iulianum.

DE HUELVA 2010

a ¶ Periculum.ſ.ruine.
b ¶ Rei.ſ.q ꝑ parte edis ruinoſe:ſi nō caueaꝛ fit miſſio in totā:vt ꝛ.ſ. e.ſi finita.§.ſi vero. Si vero pars agri mineꝛ ruinā fit miſſio in partē tm̄ minantem:ſi non caueatur:vt.ſ.proxi.
c ¶ Uitioſam.vt ꝛ plene habes.ſ.e.ſi finita.§.ex hoc.

Caſum ponit.

d ¶ Deducto. Ego et tu habebamus domū vitioſam timebā mihi dānuʒ dari:refeci ipſam potero a te repetere ſi qd ipēdi: hac cōſideratione habita vt pꝛimo detrahaꝛ qḋ poſui de veteri pariete:ꝛ quod apud me de veteri remāſit:ꝛ de reliqua impēſa ferā partē meaʒ:vel per actio. ꝓ ſocio vel cōmuni diui. Uel pone caſum ſm. R. Petebaʒ a te caueri de dāno infecto pro pariete tuo vitioſo: te nō cauente fui miſſus in poſſeſſioneʒ ex pꝛimo decreto:refeci euʒ parietē ex eadeʒ materia q̄ añ erat addēs de meo:ꝛ aliquid retinui de veteri qḋ non repoſui:tunc repeto expēſas/qḋ poſſū:vt.ſ. e.l.i hāc.ꝛ.l.ſi finita. §. ſi iā ruerint. Tria ɔſiderabunꝛ. Pꝛio qḋ remāſit apud me ex veteri. Secūdo qḋ ō meo ibi repoſui. Tertio qḋ de veteri materia ibi repoſui. ꝛ ſic oībus inſpectis habebo qḋ mea intereſt. Et ſm Jr. dic ſecūdo cauiſti mihi de dāno īfecto ꝛ poſtea cecidit domus tua in parietē meuʒ quē refeci: emendabis mihi eo precio quo erat pꝛius:ꝛ nō cōputabitur quod modo valet plus; nec id qḋ de veteri in eundē eſt repoſitū.ar.ī.l.pꝛi.§.fi. ꝛ ſʒ iſtā expone ſp eſtimari ad hoc vt non veniat.

† Tu vide ꝓ caſu hui⁹ §. Fráci. de aret. ſingu. ſuo. xcij. incipi. decidi pulchraz q̄ſtionem.

ex qua periculuʒ[a] timeatur:eiuſq; rei[b] ratio hec eſt q in edificijs partes quoq; relique ad vitioſam[c] partem traherent. at in agris non idē eſt:ſed dicendū eſt vt in domibus quoq; maioribus interdum cā cognita pretoꝛ ſtatuere debeat in cuius partis poſſeſſioneʒ is cui non caueatur mitti debeat.

☞ Pone caſum quando vnus ex ſocijs communis parietis ipſum refecit ex cauſa neceſſaria. Pau.

¶ Deducto[d] veteris parietis precio[e] ſi quid amplius[f] ſit eſtimari debet:† et ſi quid ex veteri[g] in nouum coniectum ſit:deduci eſtimationem opoꝛtet.

☞ Si in pariete communi vnus edificat vel vterq; ꝛ alter habet precioſioꝛa edificia cautio ab initio exigitur. Bar.

Pomponius. Lex.xxxix.

Inter quos[h] paries communis eſt edificiorū noīe q̄ quiſq; pꝛopꝛia habeat ſtipulari dāni infecti ſolet:ſed tunc ea cautio neceſſaria eſt cuʒ aut alter ſolus edificat[i] ꝛ vitiū ex opere futurū[k] eſt:aut alter[l] precioſioꝛa edificia hʒ: ꝛ plus dāni ſenſurus[m] ſit occidente pariete alioquin ſi equale periculum eſt quantum quis vicino[n] preſtat tantum ab eo[o] conſequitur.

☞ Si duo contendant de dñio domus ruinoſe onus cauendi pertinet ad poſſeſſorem:qui ſi aliquid preſtiterit ex cautione et poſtea ſuccumbit ī queſtione dominij repetit a vero domino:ꝛ ſi cauere detractat poſſeſſio eius transfertur in petentem cautionem.h.d. Pau.

¶ Si dñs[p] in controuerſia ſit dicendū eſt dāni infecti onus poſſeſſoꝛis eſſe cū id qḋ p̄ſtiterit iputari dño p̄dij poſſit[q]:qḋ ſi non caueat poſſeſſionē ad petitoꝛē q dāni infecti ſibi[r] caueri velit trāſferat. nam id iniquuʒ eſt ſtipulatoꝛem cōpelli relicto pꝛedio ex quo damnum vereatur dominum querere[s].

☞ Iſta ſtipulatio preſtatur pluribus et ad pluriuʒ intereſſe cōmittitur.h.d. Bar.

¶ Damni infecti ſtipulatio latius[t] patet:ꝛ ideo ꝛ ei q ſuperficiariam inſulam habet vtilis eſt ea ſtipulatio:ſi quod in ſuperficie damnū[v] datū fuerit nihilominus etiaʒ ſoli dño vtilis eſt:ſi ſolo dānū[x] datum fuerit vt tota ſupficies tolleretur:fraudabitur eñ dñs ſoli in penſione percipienda[y].

☞ Qui petit cautionem alieno nomine debet habere reſpectum ad intereſſe illius cuius nomine petit:ꝛ ſi dubitatur de eius mandato debet cauere de rato.ꝛ in cautione debet apponi clauſula q ita demum teneat de rato cautio ſi verus procuratoꝛ nō eſt:ꝛ poſtq̄ quis cauit de rato nō poteſt ſibi obijci q non ſit procuratoꝛ.h.d. Pau.

e ¶ Precio.i.materia p̄mi parietis q̄ apud me remāſit vel eius eſtimatione:vt ipa.ſ.mihi non reſtituaꝛ:vel ſm aliuʒ deducto p̄cio.i. tracta computatione precij veteris parietis:vt ipſa reſtituatur.
f ¶ Amplius ſit.ſ.expēſum ꝓ nouo edificādo ſʒ vtrāq; expoſitionem.
g ¶ Ex veteri.ſ.materia.

Inter quos. ¶ Caſus. Ego habeo domum pꝛopꝛiam iuxta tuam. in medio eſt quidam paries ſiue murus ɔmunis:hic paries minatur ruinam domui mee:vnde peto a te mihi caueri:queritur an debeas cauere.ꝛ reſpondet q ſic in duobus caſibus. Pꝛimus eſt quādo tu ſolus edificabas ſuper cōmuni pariete:ꝛ ex illo opere timeo dānum in domum meā pꝛopꝛiam:nam in hoc caſu debes mihi cauere. Secundus eſt quando ego ꝛ tu edificamus ſuper cōmuni pariete:ꝛ timeo dānum in domum meam que eſt multo precioſioꝛ ꝛ melioꝛ tua: naʒ ꝛ hoc caſu debes mihi cauere. ¶ Si dñs. Poſſidebas domum ruinoſam de qua tibi mouebatur controuerſia a quodam qui ſe dicebat dominum: nunc ego peto vt mihi caueas de dāno infecto. queritur an debeas cauere:ꝛ dicitur q ſic:et ſi quid preſtares mihi occaſione huius cautionis:hoc imputabis aduerſario tuo ſi apparebit eum dominuʒ:ꝛ ſi nolis cauere mittar in poſ. ¶ Damni. Queritur an his q habet ſuperficiem in ſolo alterius puta titij ſi timeat ruinam ex domo vicina:an poſſit ſtipulari de damno infecto:ꝛ dicitur q ſic:ꝛ etiā ipſe titius qui ē dominus domus ſoli poterit ſtipulari. ¶ Alieno. Queritur an procuratoꝛ nomine domini poſſit ſtipulari de damno infecto:ꝛ dicitur q ſic: et debebit pꝛomittere de rato.ſ.q dñs habebit ratam pꝛomiſſionē factaʒ procuratoꝛi ſuo:ꝛ iſte qui pꝛomittit debebit adijcere in pꝛomiſſione ſe nolle teneri ſi ſtipulatoꝛ appareat falſus procuratoꝛ:vel dominum non habere ratum ſicut contingit in ſtipulatione legatoꝛum. nam procuratoꝛ legatarij qui ſtipulatur de legato dando ipſi legatario debet cauere de rato ꝛ heres qui pꝛomittit debet pꝛomittere ſub ea foꝛma vt dixi.ſ.i eo qui pꝛomittit de damno infecto. Ultimo dicit q ſi dominus domus ruinoſe nolit cauere ille procuratoꝛ poſtq̄ cauit de rato eſt mittendus in poſſeſſ. domus ruinoſe: etiam ſi opponatur q non ſit procuratoꝛ. ¶ In eſtimādo. In hoc.§.poteſt pluribus modis poni caſus:vno tamen contentus ero. Habebas domum ruinoſam iuxta meam: pmiſiſti mihi de damno infecto:tandem poſtea cecidit domus tua ſupꝛa parietem domus mee.ꝛ ſic paries meus oppꝛeſſus cecidit:vnde refeci nouuʒ parietem:teneris mihi inquantum expendi in nouo pariete:ꝛ hec intellige ſi non excedat eſtimationem veteris parietis:nec etiam inſpicietur in totum:nam picture ſi que erant in veteri pariete non eſtimantur: qꝛ hec aggrauarent nimis pꝛomiſſoꝛem. Fran.

h ¶ Inter quos.i.hi inter quos ꝛc. ſolet ſtipulari ō damno infecto noīe edificioꝝ ſcʒ ruinam minantiū ꝛ timentiuʒ: ſcilʒ occaſione parietis communis:hoc tñ ſtatim ad duos caſus reſtrigit/alīs regulariter contra.ſ.eo. ſi edibus.
h ¶ Inter quos.in p̄nci. huius legis poniꝛ dictū generale: et illud poſtea reſtrigiꝛ ad duos caſus.
i ¶ Edificat.ſup cōmuni pariete vl' iuxta eū vel i.reedificat cōmunē parietē vel erigit euʒ altius vel onerat ſolus.
k ¶ Futurum eſt.opinione hoim inſpecta.
l ¶ Aut alter.retēto q alter ſocius edificabat ſolus ꝛ p̄terea dico dānuʒ aliquod non timeꝛ vitio operis iam facti vel ſoli. Uel dic q h caſu vterq; vel neuter edificat. pꝛimū tñ magis quibuſdā placet cuʒ neutro edificante denegatur cautio: quia vtriq; poteſtas ē reficiēdi:vt.ſ.e.ſi edibus. nec vtroq; edificāte.vt.ī.e. l.ex dāni.§.quotiens.in fi.§.que eſt contra. Alij dicūt hūc caſum corrigi p id qḋ ibi dicitur. Alij vt Jo. legunt aut ꝓ ꝛ.q̄ſi hec duo ſunt neceſſaria/ꝛ vnum non ſufficiat:vt.d.§.quotiens. Uel aliter vt ibi dices.
m ¶ Sēſurus ſit.q̄ pateretur is qui edificat ſup cōi pariete: ꝛ tūc lʒ adhuc non timeatur ex opinione hoim: dānū tñ qꝛ facile poſſet ɔtingere pꝛopter extructionē operis alterius:ꝛ qꝛ hic qui timet nec edificat hʒ p̄cioſioꝛa edificia quibus imminere poſſit dānum p̄ſtatur ei cautio. Si aūt vterq; edificaret non p̄ſtareꝛ cautio lʒ p̄ſtita poſſet ɔmitti.vt.ī.e.l. dāni.§.cū parietē.hoc non placet.vel melius ſm Azo. diſtingue vt pꝛimus ſit caſus cū alter ſolus edificat:ſcḋs aūt qñ vterq;:ꝛ tunc cauetur ſi vnus ē maius dāni paſſurus q̄ alter:vt hic. ſʒ an poſſit agere dices ī.e.l.ex damni.§.quotiens.
n ¶ Uicino.i.ſocio.
o ¶ Ab eo.ſocio.ſ.cōmuni.di.iudicio inter ſe intētato ſm quoſdam: qḋ non placet.qꝛ in re cōmuni dānum non contingit.vt.ſ.cōmuni di.arboꝛ.§.ſi per eundē.ꝛ.ſ.vſufruc.quemadmo.ca.l.antepe.dic ergo cōſequitur:id eſt conſequi poſſet vtrunq; ex interpoſita cautiōe qḋ tñ fieri nō dʒ.vt.ſ.eo.ſi edibus.ꝛ.ī.eo.l.ex damni.§.quotiens.niſi in duobus caſibus:vt modo dixi:in quibus etiam loquitur lex.ſ.e.l.in hanc.ꝛ eſt ratio ſm quoſdam:qꝛ indiuiduus erat paries/ꝛ ſic ceſſat cōmuni diui. Itē nec communis eſt ex ſocietate/ꝛ ſic ceſſat pꝛo ſocio. vnde h cautio in ſubſidium preſtatur:vel ratio eſt ad inſtar veſtibuli.vt.ſ.communi di.l.arboꝛ.§.de veſtibulo. Alij exponunt hūc finē vt quantum alter ſocioꝝ p̄ſtat vicino vel ſocio occaſione ſocij cuius culpa damnuʒ datur ex cōmuni pariete tantum ab eo ſocio conſequatur per cōmuni diuidūdo iudicium qḋ non placet.
p ¶ Si dñs.i.q dicit ſe dñm eē.ꝛ agit rei ven.ad domū ɔ poſſidētem ꝛ a poſſidente petitur cautio ab extraneo. Azo.
q ¶ Poſſit.vt ꝛ arg.C.de peti.hered.l.fi.ꝛ hoc eſt verum etiam ſi male fidei poſſeſſoꝛ ſit.
r ¶ Sibi.ſcʒ petenti.
s ¶ Querere.ſic ꝛ.C.vbi in rem act.l.ij.
t ¶ Latius.ponit compararatiuum pꝛo poſitiuo.
v ¶ Dānū datum.i.dari vetitū:vt ꝛ.ſ.e.l.qui bona.§.ꝛ ſupficiarium.
x ¶ Dānū datū fuerit.quo ad ſuſpitionē coꝝ q dānū verētur. R.qualiter autem dānum datur ſolo ſubijcit.
y ¶ Percipienda.remittitur ergo ſuperficiario penſio pꝛopter metum ruine vel

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

ruine vel propter ruinam: ſicut ꝛ penſio emphiteote: vt. C. de iure emphi. l. j. ꝛ merces conductori: vt ꝛ. ſ̄. co. l. in hanc. ꝛ. l. nam ſi nō ſit. ꝛ. ſ̄. lo. habitatores. §. fin. ꝛ. l. ex conducto. §. ſi quis. ꝛ. §. cum quidam. ꝛ. §. papi. ꝛ ſic ſunt hic argumē. pro ſacerdotibus vltramontanis qui facta excommunicatione nil percipiunt: vnde ad cenſum teneri non debent.

¶ Alieno noīe ſtipulari ita licet[a] vt quod damnū dño datū ſit comprehenderet: cauere aūt debebit[b] is qui ſtipulabit dñm ratam rem habiturum: exceptioq̧ ꝓcuratoria ſtipulationi inſerenda[c] erit ſicut in ſtipulatione legatorum[d]. quod ſi ei nō cauebit[e] mittendus eſt in poſſeſſionem procurator omnimodo vt ei exceptio procuratoria[f] non noceat. ¶ In eſtimando[g] nouo pariete ratio haberi debet eius impenſe que moduz ꝓbabilem non excedit in veteri[h] eius cultu non qui aggrauet[i].

Vlpianus. Lex. xl.

Ex damni infecti ſtipulatione nō oportet infinitā vel immoderatam eſtimationē fieri[k]: vtputa obtectoria et ob picturas. Licet enī in h̄ magna erogatio facta eſt/ attamen ex dāni infecti ſtipulatione moderatā eſtimationez faciendam: quia honeſtus modus ſernādus eſt: non immoderata cuiuſq̧ luxuria[l] ſubſequenda.

☞ Si communis paries ſine alicuius vitio damnū inferat ſtipulatio non committitur: idem ſi culpa vnius cōmitteret: ſecus ſi culpa communi vtriuſq̧. h. d. Bar.

¶ Quotiens communis parietis vitio quid acciderit[m] ſocius ſocio nil preſtare debet[n] cuz communis rei vitio contigerit: quod ſi q2 alter cum[o] preſſerat vel onerauerat: idcirco damnum contigerit: conſequens eſt dicere detrimentum h̄ ꝙ beneficio[p] eius contigerit ipſuz ſarcire debere: ꝙ ſi equaliter vtriuſq̧ oneribꝰ preſſus[q] deciderit / rectiſſime ſabinꝰ ſcribit parē vtriuſq̧ cauſam eſſe[r]. Sz ſi alter plures vel precioſiores res amiſerit[s] melius eſt dicere: q2 ambo onera[t] impoſuerunt neutri aduerſus alterum competere actionem.

☞ Si plures recipiūt damnum ex ruina quilibet agit pro parte ſua: ꝛ ſi contra plures agitur quilibet conuenitur pro parte ſua. h. d. Pau.

¶ Quotiens ex damni infecti ſtipulatione plures agunt: q2 in eadem re damnum paſſi ſunt: id eſt in edibus non debet vnuſquiſq̧ eorum inſolidum agere: ſed in partem[v] experiri: neq̧ enim dānū qđ pluribꝰ datum eſt vnicuiq̧ inſolidum datum eſt: ſed in partē datuz eſſe videtur. ꝛ ideo vnicuiq̧ ī partem cōpetere actionem. Iul. ſcribit. Item ſi plurium ſint edes que damnoſe imminent vtrum aduerſus vnūquēq̧ dñorum inſolidū cōpetit an ī partē: ꝛ ſcribit Iul. (qđ ꝛ ſabinus probat) pro dñicis[x] partibus conueniri eos oportere.

☞ Licet plures pretēdant intereſſe inequale ſi tñ eis non cauet equaliter in poſſeſſionem mittuntur. h. d. pau.

¶ Si plures dñi[y] ſint edium qui damni infecti ſibi ꝓſpicere volūt. nec qſq̄ eis damni infecti caueat mittēdi oēs in poſſeſſionem erunt: ꝛ quidez pro equalibus partibus q̄uis diuerſas portiones dominij habuerint: ꝛ ita Pompo. ſcribit.

Additio. Pro iſta gloſa faciat ca. q2 diuerſitatē. ex̄ de conceſſio. ꝓben.

✠ Scribentes reputāt iſtū tex. ſingu. ad h̄ ꝙ procurator falſus poſtq̄ eſt admiſſus in iudicio cum cautiōe de rato non pōt amplius repelli: q2 ꝑ illā eſt effectꝰ legitimꝰ qđ ſtel ligē vt h̄ in ſcđis interpreta. bolo.

a ¶ Licet. ſtipulatur ergo procurator. vt hic. ꝛ. ſ̄. e. pretor. in pri. ꝛ. l. qui bona. §. ſi alieno. ꝛ domini īſpicitur vtilitas vel intereſſe. vt h̄. ꝛ. ſ̄. ſi quis cau. l. pe.

b ¶ Debebit. vt. j. rez ra. ha. l. amplius. alˀs nō ſoluz. ꝛ. ſ̄. de ꝓcura. l. pōpo. §. ſi ſtipuletur. ꝛ quere vt ibi.

c ¶ Inſerenda. ab eo qui ꝓmittit de dāno infecto vt dicat ſe nō teneri ſi apparuerit falſus ꝓcu. vel dñs non haberet ratuz: vel ecōtra dic inſerenda a ꝓcura. vt nō teneatur ex ſtipu. de rato ſi apparuerit eū eſſe verū ꝓcuratorē vel dñm habere ratū: et ſic dicitur exceptio ꝓcuratoria cū nō ſit ꝓcurator vel ſit ✠ vt dictū ē: alˀs dicit ꝓcuratoria exceptio quando nō pōt eē ꝓcurator. vt. ſ̄. mā. ſi fideiuſſor. §. quidam. ꝛ de ꝓba. in exceptionibꝰ. §. ſz ꝛ ſi ꝓcuratoria. Item no. h̄ ar. ꝓ opinione noſtra qui dicimus eſſe in electione ꝓcuratoris vel probare mandatum vel ſatiſdare: vt nota. C. de procu. l. j.

✠ Tu vide de hoc Lanfrā. de orla. in. c. qm̄ cōtra. in pnci. nu. ij. et ibi not. in apoſtil. ad eū in ver. tu non es procurator. extra de proba. ꝛ gemi. poſt gl. l. c. j. de elec. lib. vj.

d ¶ Legator. naz ꝛ in ea ſtipulat ꝓcurator legatarij ꝛ ſatiſdat đ rato vt h̄. ꝛ. ſ̄. de ꝓcu. pompo. §. ſi ſtipuletur. ꝛ vt le. no. ca. l. j. §. ſed ꝛ ꝓcuratoribꝰ. ꝛ īſeritur hec exce. vt h̄. ꝛ ar. ſ̄. vt leg. no. ca. l. j. §. fi. ꝛ. l. ij. Item cauet qui nouuz opus nūciat. vt. ſ̄. ti. j. l. de pupillo. §. qui procuratorio.

e ¶ Non cauebitur. poſtq̄ cauerit de rato. R.

f ¶ Procuratoria. i. ꝙ non ſit ꝓcura. vel aliter accipitur vt modo not.

g ¶ In eſtimādo. ſi totus paries vetus ruat occaſione vicinarum ediū de quibus premiſſum eſt damni infecti eſtimabitur impenſa noui parietis facti. ſi vo vitioſus factus eſt eſtimabitur īpenſa refectionis vtrobiq̧ tamen moderata: quia illud eſt attendendum ꝙ meliorem habet modo parietem: ꝛ quia ſi in veteri erat voluptaria impenſa: non debet eſtimari.

h ¶ In veteri. i. ſm veterem eius cultum. R.

i ¶ Aggrauet. q. d. nō oīno vetus cultus eſtimatur: q2 nō picture vel ſimilia: q2 hec aggrauarēt nimis ꝓmiſſorē: vt. ſ̄. l. ꝓxi. in fin. ſm. R. vel dic qui cultus. i. que refectio vel ſuſtētatio facta ab vno ex ſocijs aggrauaret alium nimis voluptarij. ſ. factis impēſis. ꝛ ſic facit loq in cōi pariete de quo loquitur. ſ̄. e. in parietis cōis. ꝛ. l. ſeq. ꝛ. l. inter. ꝛ. j. e. l. i refiCiendo. Item facit ad. §. ſ̄. l. proxi. §. fi.

Ex dāni. ¶ Caſus. Stipulatus fui a te damni īfecti: ꝛ poſtea ruit domus tua ſupra meam ꝛ eam deſtruxit: ꝛ cruſtam ſiue picturā que erat in domo deſtruxit: nō eſtimatur hoc damnum incruſtationis ſiue picture. ¶ Quotiēs. Ego ꝛ tu habebamus parietē cōem: ꝛ ibi iuxta habebam domum ꝓpriā: paries cōmunis videbatur cadere: petij a te cauſ. damni infecti ꝛ eam preſtitiſti: tandem cecidit ꝛ dedit mihi dānum: q̄ritur an tenearis mihi emēdare: dr̄ ꝙ non. Sz pone ꝙ tu parietem cōem ita ꝑſſiſti ſiue oneraſti ꝙ ob hoc cecidit: tunc teneberis. Sed pone ꝙ ego ꝛ tu ſimul onerauerimus ꝛ ob hoc cecidit domus: ꝛ dedit damnum in tuis rebus ꝛ etiam in meis: tunc non teneberis: ſiue equale damnū ego ꝛ tu habuimus ſiue ego maius q̄ tu. ꝛ eſt ratio q2 culpa mea ſicut tua in hoc fuit. ¶ Quotiens. Plures habebant domum cōmunem ꝛ timebant ex domo vicina ruinam: vñ ſtipulati fuerūt a dño domus ruinoſe de damno infecto: tandem poſtea datum eſt damnum in domo eorum: vnde quilibet vult agere ex ſtipulatione: queritur pro qua parte quilibet agat: ꝛ dicitur ꝙ quilibet aget pro parte ſua damni. Secundo dicit. Pone econtra ꝙ domus pluriū minatur domui mee ruinaz: ꝛ promiſerunt mihi de damno infecto: ꝛ poſtea cecidit domus eorum ſupra meam: ꝛ ſic datum eſt mihi damnū: queritur qualiter agā 𝔷 eos ex ſtipulatione: ꝛ dicitur ꝙ quilibet eorū tenet pro parte dominica. ¶ Si plures. Plures habebāt domū cōem ex diſparibus partibus ꝛ timebant ex vicina domo ruinā: vñ petebāt ſibi caueri: dñs domus ruinoſe noluit cauere. hic dr̄ ꝙ oēs iſti ſunt mittendi in poſſeſſionē domus ruinoſe ꝛ equaliter. Fran.

k ¶ Eſtimationem fieri. vt. ſ̄. de ſer. vrb. predi. l. quidam. § fi. ꝛ. ſ̄. l. proxi. §. fi. ꝛ. l. nam ſi nō ſit.

l ¶ Luxuria. id eſt prodigalitas. ſic ponitur. ſ̄. de dolo. l. non debet. ꝛ facit ſ̄. de pig. act. ſi ſeruos. ꝛ de cura. furi. l. ꝛ mulieri. que luxurioſe.

m ¶ Quid acciderit. ſocio circa refectionem nō ceſſante: alioquin cōmuni diuidundo ſarciri poterit damnuz vel pro ſocio. vt. ſ̄. co. l. ſi edibus.

n ¶ Debet. etiam ſi cautio preſtita fuerit per errorem. Accur.

o ¶ Cum. parietem.

p ¶ Beneficio. id eſt maleficio. ironice enī loquitur. ſic. C. de inoffi. teſta. l. fratres.

q ¶ Preſſus. paries.

r ¶ Cauſam eſſe. h̄ quando neuter habet precioſiora vt differat a ſeq. rñ.

s ¶ Amiſerit. quaz alius retēto caſu ſuperiori: ſcz ꝙ vterq̧ ex ſocijs onerauerat parietem communem. Accur.

t ¶ Onera. cū enī in pari ſunt cauſa ſiue culpa: q2 ambo vltra modū imponūt neuter alteri quicq̄ obijcere poteſt. ſic. C. de libe. cau. l. ſi filiuz. et ſ̄. de dolo. ſi duo. ꝛ. j. quod vi aut clam. l. ſi alius. §. belliſſime. ꝛ. l. fin. §. ſi ad ianuam. Item non ob. huic rñ. ſ̄. e. l. inter quos. circa princi. ibi: vel aliter pre. ꝛc. quia ibi ſemper vnus ſolus edificabat: hic ambo ſm quoſdam. Alij aliter ſoluunt vt ibi diximus. Tu dic ſm Azo. ꝛ. P. ꝙ in diuerſis caſibus loquuntur: lex enim ſuperior loquitur quando cautio fit alicui ex his qui habent ꝯmunem parietē qđ in duobus caſibus dicit ꝯtingere. i. quando vnus ſolus ſuꝑ cōi vel in cōi pariete aliquid facit vnde damnum ab altero timetur: cui ob hoc debet caueri. Item qñ vterq̧ vel neuter in cōi vel ſuper cōi pariete quid faciat cum alter habet precioſiora edificia vbi cautio eſt alteri ab altero preſtanda: quia maius damnuz poteſt ſubire vel ſentire ex parietis caſu: ſi autez neuter maius damnū erat paſſurus per caſuz neutri ab altero debet caueri: ſed in predictis caſibus tantum alteri ab altero caueri diximus: hic autem tradit quando ex cautione poſſit agi diſtinguendo vtrum alteriꝰ culpa tantum deciderit paries: nihilominus ꝛ ſui vitio. alioquin non ꝯmitteret ſtipulatio: vt. ſ̄. eo. l. fluminū. §. preterea. ꝛ tunc ille ſolus cōueniat non aūt agat an vtriuſq̧ culpa: ꝛ tunc neuter contra alterū experitur. Ceterum ſi fortuito caſu cecidiſſet non cōmitteret: vt. ſ̄. eo. fluminum. §. hec ſtipulatio. Item contra. ſ̄. e. in hanc: ſed ibi culpa ſocij contingit damnum.

v ¶ In partē. ſuā dāni. i. totū ſuū dānū petet/ niſi ſtipulando partē ſtipulatus eſſet. vt. ſ̄. eo. plures. in prin.

x ¶ Pro dñicis. vt ꝛ. j. ti. j. l. ſupra iter. §. officium. ꝛ ar. j. ti. j. l. ſi tertiꝰ. §. ſi ex plurium. ꝛ. §. inde queritur.

y ¶ Si plures domini. in his domibus q̄ timēt ruinā aliarū: vt ꝛ. ſ̄. e. ſi finita. §. cū aūt. ꝛ. l. pretoris. §. j. ꝛ ſic apparet ꝙ alio modo ſe hz miſſio q̄ ſtipulatio. Accur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

In reficiendo. ¶ Caſus. Duo habebant cõem parietē ſiue murū. hic paries videbatur cadere: ⁊ ſic qlibet iſtoꝝ ſolus volebat reficere. Dicitur ꝙ ille prefertur q magis idonee vult reficere: idē ē ſi duo habebāt cõem riuũ vel iter ⁊ quilibet contendit ꝙ vult reficere. nā ille prefertur qui melius vult reficere. Fran.

a ¶ In reficiendo. quod eſt neceſſe qñqꝫ. vt. ſ. e. in parietis cõmunis. ⁊ l. ſequen. licet ſit contra. ſ. cõmuni. diui. l. ſabinus. ſed ſoluitur. ſ. eod. ſi edibus. Accur.

b ¶ Idonee. ſimilis iſpectio habetur cum plures agere volũt de ſepulchro violato: vt. j. de ſepul. violā. l. ꝓtoꝛ. §. ſi plures. vel accuſare de aliquo crimine: vt. j. de accuſa. ſi plures. vel interdict. de libe. homi. exhi. vt. j. de libe. homi. exhi. l. iij. §. hoc interdictũ. vel bona petere cauſa libertatum conſeruandarū. vt. C. de teſt. manu. l. fi. §. pe.

Si ſeruꝰ cõmunis. ¶ Caſus. Plures habebāt domũ cõmunē iuxta tuā ruinoſam habebant etiam ſeruũ communem. hic ſeruus noīe duoꝝ ſtipulatꝰ eſt de dāno infecto. Dī ꝙ acqrit dñis ꝑinde ac ſi ipſimet eſſent ſtipulati. Fran.

c ¶ Ipſi domini. vox ſerui vox domini eſt: vt h. ⁊ inſtitu. de inuti. ſtipu. §. ei. Sed hoc fallit in duobus caſibus: vt. j. de ſtipu. ſer. l. ij. et. l. antepen. Accurſius.

d ¶ Pro partibus. Sed tunc qlibet videt ſtipulari pro dimidia ſui damni. ſ. eo. plures. nũquid ita erit ⁊ hic: Rñ. nõ. ſꝫ ſic intelligo ꝑ partibus: ſcꝫ quilibet pro tota parte ſua. Itē nũquid acqritur dominis pro poꝛtionibus quas habent in ſeruo: an vō quas habent in re cuius nomine ſtipulatur: videtur pro his quas habēt in ſeruo. vt. j. de ſtipu. ſeruo. l. ſeruus cõis. ſi communium eſt: ſed ꝯtradico vt ſcilicet pro partibus quas habent in re. nec obſtat dicta. l. ſeruus communis: qꝛ illa loqtur qñ omnibus poteſt acquiri: at hic non poteſt acquiri plus alicui dño ꝙ̄ habeat in re licet in ſeruo foꝛte: habeat duas partes: vbi ⁊ totum alteri queritur ſi alter nullā habeat ibi partem. vt. j. de ſtipu. ſer. l. pꝛoinde. §. fi.

☞ Ille eſt preferēdus in melioꝛatione rei cõmunis qui magis idonee rem reſtaurat. Item ſeruus cõis poteſt pro dñis ſuis ſtipulari damni infecti. h. d. cum. l. ſeq.

Pomponius. Lex. xlj.

In reficiendo[a] communi pariete ei potius facultas edificandi preſtatur qui magis idonee[b] reficere parietem velit. idē qꝫ dicendum eſt et ſi de eodem itinere riuove reficiendo inter duos vl' plures queratur.

Iulianus. Lex. xlij.

Si ſeruus cõmunis damni infecti ſtipulatus fuiſſet: perinde habetur ac ſi ipſi[c] dñi ſua voce pro partibus[d] ſtipularentur.

☞ Ex damno contingente non vitio rei ſed caſu foꝛtuito non agitur iſta ſtipulatione. Paulus.

Alphenus. Lex. xliij.

Damni infecti quidam vicino repꝛomiſerat et ex eius[e] edificio tegule vento deiecte ceciderant in vicini tegulas caſqꝫ[f] fregerant: queſitum eſt an aliquid ꝑſtare opoꝛtet. Rñ. ſi vitio[g] edificij et infirmitate factum eſſet preſtari debere: ſed ſi tanta vis vēti[h] fuiſſet vt queuis firma edificia conuellere poſſet non debere[i]: ⁊ quod[k] i ſtipulatione eſt ſiue quid[l] ibi ruerit[m]: non videri ſibi ruere: qđ aut vento aut omnino aliqua vi extrinſecus admota[n] caderet ſed quod ipſum per ſe concideret.

☞ Utroqꝫ edificante in pariete communi ſtipulatio nõ debet interponi. ſed interpoſita ex certa ſcientia ſimpliciter ad dimidium cõmittetur vel ad totum ſi hoc ſit dictum in qua non venit ꝙ alter ſocius ſocio ex ſtipulatione preſtiterit. Bar.

¶ Cũ parietē cõem edificaret[o] qs cũ vicino ⁊ priuſꝗ̄ veterē demoliret dāni īfecti vicino repꝛomiſit[p]: ideoqꝫ[q] ſtipulatꝰ eſt poſteaꝗ̄[r] paries ſublatus eſſet habitatoꝛes ex vicinis cenaculis[s] emigraſſent vicinus ab eo mercedem quā habitatoꝛes non redderēt petere vult: queſitum eſt an recte peteret: Rñ. non opoꝛtuiſſe eos q cõem parietem edificarēt inter ſe repꝛomittere: neqꝫ vllo modo alterū ab altero cogi potuiſſe[t]: qđ ſi maxime repꝛomitterent tñ nõ opoꝛtuiſſe amplꝰ ꝗ̄ partē dimidie q[v] āplius nec extraneo qdem qſꝗ̄ cum parietē cõem edificaret[x] repꝛomittere deberet[y]: ſꝫ qm̃ iam in totũ repꝛomiſiſſet/omne qđ detrimenti ex mercede vicinus[z] feciſſet[a] preſtatur[b]. Idem conſulebat poſſet ne quod ob eam[c] rem dediſſet[d] rurſus repetere[e] quoniam[f] ſtipulatus eſſet a vicino[g] ſi qđ ob eam rem qđ ibi edificatum factumve eſſet ſibi dānum datũ eſſet id reddi: cum ⁊ ipſe hanc pecuniam quā daret[h] ꝓpter illud opus[i] ꝑderet: Rñ. non poſſe propterea quia non operis[k] vitio ſed ex ſtipulatione id amitteret[l].

☞ Interpellatio extra iudicium nõ conſtituit in moꝛa eũ qui ſolũ per iudicis officium poteſt conueniri. h. d. Bar.

Damni. ¶ Caſus. Titius promiſit mihi de dāno infecto tandem tegule ſiue cupi domus ſue percuſſi vento ceciderunt ſup cupos: domus mee: ⁊ eos fregerũt: queritur an titius teneatur: ⁊ diſtinguitur. nam aut vetuſtate ⁊ infirmitate edificij ceciderunt cupi/⁊ tũc tenetur: aut vento arduo: ⁊ tunc non tenetur: nec eſt vis etiam ſi in ſtipulatione expreſſe ſit dictũ ꝙ ſi quid ruat de domo ſua in meā ꝙ teneat. ¶ Cum parietem. Ego ⁊ titius habebamus parietem cõem: iuxta iſtum parietem ego habebam domos propꝛias: ⁊ titius domos propꝛias ibi ſimiliter habebat: volebamus deſtruere iſtum antiquum parietem ⁊ reficere nouum melioꝛem: ſed qꝛ ego timebā ne hoc opus daret dānũ domibus meis ⁊ alijs meis rebus: ⁊ titius etiam timebat in ſuis: ipſe promiſit mihi de damno infecto: ſi caderet hic paries ſupra meas domos vel aliquod aliud damnum daret in rebus meis. ⁊ ego ſibi: deſtructo pariete dum nouus reficiebatur inquilini titij timoꝛe iuſto ex hoc opere moti receſſerunt ⁊ ſoluerunt penſionem pro tempoꝛe quo ſteterant ⁊ non ꝓ toto anno: nunc titius agit contra me ex ſtipula. ⁊ petit ꝙ emendē ſibi damnũ penſionis amiſſe. queritur an poſſit petere: Et dicitur ꝙ nullus noſtrum debebat promittere nec aliquis noſtrum cogebatur promittere vnde male feci. nam nec extraneo petenti ſibi caueri a me promiſiſſem niſi ꝑ parte mea. ergo etiā male in hoc feci ꝙ titio promiſi in ſolidum. verũtamen ſi hoc feci ſcienter: teneoꝛ. ⁊ ſi ſoluam titio ⁊ velim repetere ab eo quaſi hoc damnum paſſus fuerim occaſione huius operis: ⁊ ſic ago ex ſtipulatione non audioꝛ: nam hoc dānum paſſus ſū: qꝛ promiſi non ex occaſione operis. Fran.

e ¶ Eius. ſcꝫ promittentis.

f ¶ Caſqꝫ. tegulas vicini.

g ¶ Uitio. nunc reſpondet.

h ¶ Si venti. vt. ſ. e. l. fluminũ. §. hec ſtipulatio. ⁊ ſequen. §. vſqꝫ ī finē l. ⁊ arg. ſ. cõmo. ad eos. Accurſius.

i ¶ Nõ debere. i. non tenet ꝗ̄uis ſtipulatio fuit interpoſita.

k ¶ Et quod. reſpõdet tacite obiectioni.

l ¶ Siue quid. verba ſtipula. vt ⁊. j. rem ra. ha. l. ſi procuratoꝛ.

m ¶ Ruerit. quo ad hoc vt teneatur promiſſoꝛ.

n ¶ Admota. id eſt adhibita. Azo. et eſt huic ſi. arg. ꝯtra. j. titu. j. l. j. §. j. ⁊. ſ. ad leg. aquil. ita vulneratus. §. fi.

o ¶ Edificaret. i. edificare vellet: quod patet ex eo quia veterem nõdum demolierat. Azo. ⁊ conſtrue cum parietem communem cum vicino: ⁊ ſic vnus tantũ edificare volebat: vt. ſ. e. inter quoſ. ſm Io. vel verius ambo vt hic dicit cum vicino: ſcꝫ ſocio. ⁊ ꝓbatur. j. ibi non opoꝛtuiſſe ⁊c.

p ¶ Repꝛomiſit. ſi foꝛte eius edes propter vitiū communis parietis ruerint: vel i rebus ſuis dānum ſenſerint: ⁊ ecõuerſo ſimilit ſtipulatuſ ē: vt ſubijcit. ⁊ dicta. l. inter. ⁊ l. in parietis communiſ. ⁊. l. ſeq. ⁊ ſeq.

q ¶ Ideoqꝫ. quia dānū timebatur.

r ¶ Poſteaꝗ̄. repete: et cum poſtea ⁊c. Accur.

s ¶ Cenaculis. al's ex illiſ cenaculis.

t ¶ Cogi potuiſſe. vt de aliquo caueret: niſi i duobus caſibus: vt. ſ. eo. inter. ⁊ diligenter hic diſtingue de cõmuni pariete: quia aut de eius damno timetur: nemine ibi operante: quo caſu nõ caueatur: ⁊ interpoſita non ꝯmittitur: ſed agitur pro ſocio vel communi diuidundo. vt. ſ. eo. ſi edibus. in pꝛin. ⁊ l. nā ſi. ⁊ l. ex dāni. §. j. j. rñ. aut propter operam alicuius: ⁊ tunc aut vnus edificat ⁊ cauetur: vt. ſ. eo. inter quos. j. rñ. ⁊ l. in parietis cõmunis. ⁊ l. ſed ita. ⁊ l. nam ⁊ ſi. ⁊ l. ex dāni. §. j. ij. rñ. ⁊ l. in hanc. aut ambo: ⁊ tũc aut ambo vltra modū: aut vnus tantum. pꝛimo caſu non cõmittitur cautio etiā interpoſita. vt. ſ. eo. ex dāni. §. quotiens. penul. ⁊ vlti. rñ. ſecundo cõmittitur: vt. ſ. eo. inter. ij. rñ. aut nullus vltra modum: ⁊ tunc non cauetur: ſed ſi cautũ fuerit committitur vt hic.

Dāni infecti cautio an i re cõi interponaꝰ.

v ¶ Quo. id eſt quoniam.

x ¶ Edificaret. ſolus. M.

y ¶ Deberet. vt ⁊. ſ. e. ex dāni. §. itē ſi plurium. ⁊ caue tibi: qꝛ nõ dicit ſocio cauendum pro dimidia: ſed hic dicit ꝙ ſi etiā extraneo aſſimiletur qđ tamen non eſt faciendum ne caueret in plus.

z ¶ Uicinus. id eſt ſocius.

a ¶ Feciſſet. id eſt ſenſiſſet.

b ¶ Preſtaturum. ſed non per erroꝛem iuris vel facti: ſed ex conuentione facta fuit promiſſio: non erroꝛe iuris/ſed ex certa ſciētia. vt. ſ. ſi quis cau. l. ſed ⁊ ſi quis. §. fi.

c ¶ Ob eam. id eſt damni infecti ſtipu.

d ¶ Dediſſet. ſocius ſocio. Accur.

e ¶ Repetere. quaſi ſoluiſſet indebitum.

f ¶ Quoniam. al's quia.

g ¶ A vicino. i. ſocio cui ſimiliter promiſerat. R.

h ¶ Daret. emendando ſocio damnum. Accurſius.

i ¶ Propter illud opus. ex ſtipulatu conuentus. Accur.

k ¶ Non operis. communis. Accurſius.

l ¶ Amitteret. vt ⁊ arg. ſ. e. fluminum. §. fi. j. rñ. ⁊ l. damni. in pꝛin. ibi: ſed quod opere ⁊c. Azo.

Cũ poſtulaſſem.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Cum poſtulaſſem. ¶ Caſus. Cuȝ haberes domū ruinoſam iuxta meā. petij a te ex ius vt mihi caueres. tu voluiſti cauere. ⁊ poſtea anteq̄ꝫ de h adirem iudicem domus tua cecidit ſupra meā: queritur an debeas mihi damnū emendare: ⁊ dicitur ꝙ nō: q꜡ mihi eſt imputandū quare non citius adiui iudicem. Sȝ pone ꝙ adiui ſuper hoc iudicē anteq̄ꝫ caderet: ⁊ iudex precepit tibi vt caueres: ⁊ te cauere nolente iudex iuſſit me in poſ. domus tue ire: ⁊ cuȝ irem ad intrandum in poſ. ⁊ anteq̄ꝫ intrarem domus tua cecidit ſupra meam: quid iuris erit: ⁊ dicitur ꝙ perinde eſt ac ſi ante intraſſeȝ poſſ. ⁊ damnum poſt datū eſſet. ¶ Damni cuȝ poſſideres domū ruinoſaȝ: nec volebas mihi cauere de damno infecto: miſſus ſuȝ iuſſu iudicis in poſſ. ⁊ primo ex prio decreto: ⁊ poſtea ex ſecūdo: dicit ꝙ ſi teneo iſtaȝ poſſeſſionem per decennium quaſi dominus factus ſum: ⁊ ſi ille cui primo obligaueras iſtā domum ruinoſam velit cōtra me agere hypothecaria. non auditur niſi velit mihi reſarcire expenſas quas in refectiōe huius domus fecerim: ſed ſecus eſt in emptore. naȝ ille qui emit rem alij obligatā ſi creditor velit auocare rem ab emptore ꝑ hypothecariaȝ auditur nec tenetur reſarcire precium quo iſte emit: ⁊ ſic non emendat damnum eius: ſed hoc ideo ꝯtingit: q꜡ emptor ſibi imputet cum talem rem emerit: naȝ ex arbitrio habebat a prin. emere vel non: ſed hoc nō cōtingit in miſſo ex cauſa damni infecti: q꜡ ex neceſſitate ſi volebat damnum euitare habuit ire in poſſeſſionem. Franciſcus.

† Bar. bal. ⁊ ange. h reputāt iſtum tex. ſingu. et nō alibi. ad hoc ꝙ quis nō cōſtituit in mora per extraiudicialē interpellationeȝ in eo qδ iudicis venit officio. Bologn. Ultra addo ꝙ iſtū tex. ſing. dicit Ang. in §. actio aūt inſti. de act. in. iiij. colū. in prin. Ultra quē adde alex. i. l. ſi ex legati cā. de verb. ob. ⁊ in. l. interdū. §. fin. eo. ti. bar. in l. j. colū. iiij. ſ. de iuriſ. om. iu. ⁊ Fely. in ca. nouit. col. pe. i fin. extra de libel. ob. et no. in apoſtil. ad ſpm Gui. ꝺ cug. i. l. edita. nume. xxiiij. in ver. nō poſſum. C. de eden.

Africanus. Lex. xliiij.

Cum † poſtulaſſem[a] vt mihi dāni īfecti promitteres[b] noluiſti[c]: et priuſq̄ꝫ pretor adiretur edes tue corruerunt: ⁊ dānum mihi dederūt. Pediꝰ ait vt nihil noui ꝑtor conſtituere debeat ⁊ mea culpa damnuȝ ſim paſſus[d]: q꜡ tardius experiri ceperim. at ſi cum ꝑtor vt promitteres decreuiſſet ⁊ te nō repromittēte me ire ī poſſeſſionē iuſſiſſet priuſq̄ꝫ eo veniſſeȝ[e] corruerint: ꝑinde oīa ſeruanda cē exiſtimauit: atq̄ꝫ ſi poſtea q̄ꝫ ī poſſeſſionē veniſſem damnū datū eſſet.

☞ Ab eo qui eſt miſſus ex ſecūdo decreto creditor non pōt rem auocare niſi expenſas reficiat ⁊ de damno infecto caueat: ſecꝰ ſi aduocat ab emptore. Bart.

¶ Damni īfecti noīe in poſſeſſionem miſſus[f] poſſidendo dñium[g] habere cepi: deinde ſi creditor[h] eas edes ſibi pignori obligatas perſequi velit[i] non ſine ratione dicetur (niſi impenſas quas in refectione fecerim mihi preſtare ſit paratus[k]) inhibendam aduerſus me perſecutionem. Cur ergo non emptori quoq̄ꝫ id tribuendum[l] eſt ſi forte quis inſulaȝ pignoratā emerit nō recte[m] hec inter ſe comparabuntur: quoniam is qui emit ſua voluntate negociuȝ gereret: ideoq̄ꝫ diligentius a venditore ſibi caueri ⁊ poſſit ⁊ debeat: ꝙ[n] nō eque ⁊ de eo cui damni infecti non promittatur[o] dici poteſt.

☞ Quando agitur ꝯfeſſoria ſi pro conſtituēda quaſi poſſeſſione ſeruitutis debet aliquid fieri contra contumacem: ex primo decreto fit miſſio in loco ſeruiente ex ſecundo decreto ſtatuimus certum tꝑs infra qδ agatur. h. d. Bar.

Sceuola. Lex. xlv.

A Quo[p] fundus † petitur: ſi ab illo edificatum habes: ago tibi ius nō eſſe edificatū hic[q] ſi non defenderis[r] ad me poſſeſſio trāſferēda[s] eſt: non qdē vt ꝓtinus deſtruat opus (iniquum em̄ eſt demolitioneȝ ꝓtinꝰ fieri) ſȝ vt id fiat[t] niſi intra certum tempus[v] egeris ius tibi eſſe edificatum habere.

† Iſta. l. eſt multū ſing. in iſta materia ſm bar. ad quā aduertaſ quia alr̄ ⁊ diuerſimode eam itellexit ab alijs. bolo. hic i nouis ſuis interꝑ.

Paulus. Lex. xlvj.

Ad curatoris[x] reipubli. officium ſpectat vt dirute domus a dño[y] extruantur. Domuȝ[z] ſumptu publico extructam[a] ſi dominꝰ ad tꝑs[b] pecuniā īpēſam cum vſuris[c] reſtituere noluerit: iure cā[d] reſpublica diſtrahit.

minio. l. qδ ſi minor. §. reſtitutio. ⁊. ſ. de exerci. act. l. j. in prin.
m ¶ Non recte. nunc reſpondet.
n ¶ Qꝛ. id eſt quia.
o ¶ Non promittatur. cū ex quadā neceſſitate hoc faciat.

A Quo. ¶ Caſus. Debebas mihi ſeruitutē altiꝰ nō tollēdi domū tuā poſtea eā eleuaſti altiꝰ ago ꝯ te. ⁊ dico te nō iuſte edificaſſe: q꜡ ꝯ ſeruit. mihi debitā: tu diceba ꝙ feceras voluntate ⁊ ex ꝯceſſiōe mea: nō autē te volebas defendere i hac cā. Dicit ꝙ ego ſum mittēdꝰ i poſ. domꝰ tue. nec deſtruet icōtinēti h opꝰ qδ feceras. imo dabit tibi a iudice dilatio infra quā tu probes de iure tuo: ⁊ ſi infra illā dilationē nō ꝓbaueris / tunc iudex precipiet deſtrui illud opus.

p ¶ A quo. in quibuſdaȝ libris īcipit ibi lex ſi edificatuȝ habes ⁊ pria linea eſt cancellata: ⁊ ita ꝺꝛ eſſe Py. Alij habēt a q̄ fundus petit: ⁊ ſi edificatuȝ ⁊c. ⁊ tūc eſt ordo lr̄e. ſi habes edificatuȝ. i. dicis te habere: ab illo. i. eius auctoritate ſiue eiꝰ ꝯceſſione: cū prius debebas illi ſeruitutē altius nō tollendi a q̄ fundus petit actiue. i. quā ipſe dominans petit. i. fūdi ſeruitꝰ. ſ. ne altiꝰ tollat. lȝ qdā dicant fundꝰ. i. fundi poſſeſſor. et ago. i. agit ille. mutat em̄ pſonas: ⁊ qδ dicit ad me. i. ad eū: vel dic eꝯ retinēdo eūdē caſuȝ. ſȝ ecōtra ad expoſitionē lr̄e petitur. i. a me qui peto ⁊c. ſ. ego q ſeruitutē peto. ⁊ ſic de tertia tranſit ad primā. ſic. ſ. manda. l. preterea.

q ¶ Habere. ſed ſi nō haberet edificatū alia pena nō defendenti imponeretur: vt. ſ. de ope. no. nun. ſi prius.
r ¶ Defenderis. paſſiuum.
s ¶ Transferenda. vt ⁊. ſ. ſi ſer. ven. l. is cuius.
t ¶ Id fiat. i. demolitio.
v ¶ Certū tꝑs. a iudice ſtatuendū. Ot. Sȝ nunquid infra annū veniens recuperat poſſeſſionē: videtur ꝙ ſic. vt. C. de preſcrip. xxx. an. ſi quis emptionis. §. ſed ⁊ ſi qs. Sȝ ꝯ dico q꜡ lis erat h ꝯteſta. vel quaſi. # argu. C. quō ⁊ qñ iudex. ꝯſentaneum. ⁊. C. vbi in rē actio. l. ij. Uel ſpāle ē in hoc caſu vt non audiatur vſq̄ꝫ ad annū. vt ⁊. ſ. ti. j. l. ſi prius. ſȝ iudex # ad ſuū arbitriū ſtatuat tꝑs. vt. ſ. de iure delib. l. j. §. fi. ⁊ facit. C. de iud. ꝓperandum: Itē ad hoc ꝙ cogitur agerere ſpāle eſt vel cauſatiue non etiam preciſe ꝺꝛ. vt. C. vt nemo inuitus agere vel act. cog. Itē facit. j. de aqua quoti. ⁊ eſtiua. ſi de via.

Iſta ē vera i ſe / ſȝ nō eſt neceſſaria ad. l. iſtā ſm bar. h.
Iſtud nō eſt verū nec reperit iure cautum ſm bar. hic.

x A D curatoris. Potes ſic ponere caſum. Domꝰ alicuius erat deſtructa: curator reipubli. debet curare ꝙ iſta domus reficiatur ꝙ ſi dominus noluerit ipſam reficere: ipſe reficiat ⁊ nō reddat niſi ipſe reſtituat ſibi impenſas. ⁊ ſic facit ad queſtionem notatam. ſ. e. q bona. §. qui damni infecti.
y ¶ A dño. qñ ſunt cōes ⁊ alter vult reedificare alij compellūtur: vt hic. ⁊. ſ. pro ſocio. l. cum duobus. §. idem rn̄. ⁊. C. de edifi. pri. ſi vt ꝓponis. Si vero non ſunt ſocij: idem ſi tn̄ ſint curiales vt reficiant ⁊ plus vt de nouo faciant: alr̄s non ꝯſtructio ſed reſtructio precipitur: ⁊ deſtructio inhibetur: vt. C. de edi. pri. ſingularū. ⁊. ſ. de le. j. l. cetera. ⁊. j. e. l. fi. ⁊ facit ſ. de officio preſi. l. preſes.
z ¶ Domū. domus alicuius erat deſtructa: ꝺꝫ ipſam reficere: ſi non refecerit ſed refecta fuerit ſumptu publico: tunc ſi nō reddat impenſas poterit diſtrahi. Uel pone caſum. duo erant ſocij hn̄tes edem cōem deſtructaȝ vnus nolebat ipſam reedificare: alter volebat reedificare cum ſocio ſed non ſolus: ſi curator reficit poterit ille reparare domū infra. iiij. menſes ſoluendo impenſas cum centeſimis vſuris: ſi non recuperauerit iure vendetur.
a ¶ Extructam. i. refectam cum deformaret forte plateam cōem.
b ¶ Ad tꝑs. quadrimeſtre. ſm. M. qδ non placet.
c ¶ Cum vſuris. centeſimis. M. qδ non placet imo ſemiſſibus: vt. ſ. de vſuris. cum quidam. §. ſi debitores.
d ¶ Eam. ex oratione diui marci: vt. ſ. pro ſoc. cum duobus. §. idem rn̄.

a ¶ Cū poſtulaſſeȝ. nō ꝑ tribunali. M. i. nō a iudice ſedente ꝑ tribunali ſed ſimpliciter a vicino meo: ⁊ h eſt qδ ſequitur in littera: ⁊ priuſq̄ꝫ ꝑtor adiretur ⁊c. Azo.
b ¶ Promitteres. amicabiliter.
c ¶ Noluiſti. ſ. promittere de dam. infec.
d ¶ Paſſus. vt ⁊. ſ. e. euenit.
e ¶ Veniſſeȝ. ſecus ſi neglexiſſeȝ venire. vt. ſ. e. ſi finita. §. ſi quis metu. ⁊ facit. ſ. e. ꝑtor. in fi. ⁊. l. ſeq. ⁊ ſeq. ⁊ qδ ibi dixi. ⁊. l. ſi finita. §. illud. et §. eleganter. ⁊. §. ſi iam ruerint.
f ¶ Miſſus. ex ſecundo decreto.
g ¶ Dñium. i. quaſi dñium puta decennio inter preſentes.
h ¶ Creditor. abſens.
i ¶ Velit. ſed videtur nō admitti. ſ. e. is qui. ⁊. l. ſi finita. §. ſi qua iura. ⁊. §. itē queritur. ſed ibi preſens: hic abſens fuit. vt. ſ. eo. eox. in prin. ⁊ l. ſi finita. §. ſi forte. item op. q꜡ diuturnuȝ ſilentium conſtituit creditori inefficacem acti. hypothecariam. vt. C. ſi aduer. credi. l. j. Sol. quidam dicunt hoc ſpeciale contra miſſum: vt ſicut vnū ſpeciale eſt ꝓ eo vt preſcribat etiā ſciens rem alienam. vt. ſ. de noxa. l. ⁊ generaliter. ſic ⁊ aliud contra eum vt poſt decenniū teneatur hypothecaria. Alij dicunt h eſſe intelligendum eo caſu quando beneficio reſtitutionis creditor iuuatur cōtra preſcriptionē iuſta cauſa interueniēte. vt. ꝺ. §. ſi forte. ⁊. §. poſtea. ⁊. l. eorum. vel intellige proſequi velit infra. xx. an. audit ergo ⁊ cauet. vt. ꝺ. l. eorum. in prin.
k ¶ Paratus. ſic. ſ. e. ſi finita. §. ſi quis damni. §. item videamus. ⁊. §. ſi iam deciderint.
l ¶ Tribuendū eſt. qδ tribuitur poſſeſſori: vt ſcȝ retineat pro expenſis: ſed certe immo ideȝ emptori cōceditur. vt. ſ. de pig. l. paulus. §. pe. que eſt contra. Solu. ibi de boneſi. hic de maleſi. ✠ emptore dicit: hoc non placet: quia hic aliam quam faciat rationis diuerſitatem aſſignaſſet. Alij dicūt ‡ ꝙ hic non erat res facta melior: ibi ſic. vel ibi quaſi ex neceſſitate fecit vt domum exuſtam reedificando: hic ex voluntate: vel hic de ſtricto iure: ibi de equitate: vel dic hic loqui q̄ quo ad precium non quo ad impenſas: hec placet: vel dic eſſe diſſimilitudinem quantum ad rationem quam aſſignat: ſed in iure retentionis impenſarum ſunt ſimilia: ſic. ſ. de cōdi. inde. iulia. ⁊ eſt argu. ſ. fami. herci. l. ſi pignori. ⁊ de

✠ Iſta ſol. reprobat q꜡ etiā maleficiei recuꝑat expēſas. vt l. plane. ſ. ꝺ peti. hered. ſm bar. h.
‡ Oēs iſte ſolu. glo. reprobātur ꝑ Bar. hic.

fm. M. qđ non placet: q2 hic non proponitur ꝙ fuerit ſocius alicuius reip. ſed dic ꝙ ex ſumptu publico domus refecta tacite fuit obligata: vt C. in qui. cau. pig. ta. cō. l. ij. vnde poſt tp̄s vendet: qđ ſcʒ ſtatuitur. C. de iure do. impe. l. fi.

s ¶ Parte. ſcilicet ſui porticus. hoc eſt ſupiori ⁊ inferiori: hoc eſt de vno capite ad aliud.
t ¶ Domus. illius tantum.
v ¶ Veniſſet. ſcʒ porticus.
x ¶ Nulli. id eſt neqʒ domui non vendite: neqʒ porticui: eſt tamen connexa domui vendite et ſuperpoſita. vt in fine legis dicitur: nec enim in aere ſtare poſſet hoc ſuperpoſitum.

Quod conclaue. ¶ Caſus. Caſum huius princi. dic vt in glo. domini mei que incipit: quidam duas domos ⁊c.

¶ Sed ⁊ labeo. Iſte. §. planus eſt. Franc.

a ¶ Quod. ſubaudi illđ.

Caſum ponit.

b ¶ Conclaue. Quidam duas domos habebat ſeparatas ita ꝙ aliqđ interſtitium ſiue interuallum erat inter vtranqʒ domū: ⁊ in eo ſpacio conclaue erat: ⁊ đ vtraqʒ domo iter erat ad cōclaue: poſtea dn̄s clauſit vnum oſtiuʒ cōclauis: ⁊ totum cōclaue cōuertit ad vſuʒ alterius domus: conclaue totū erit illius domus ad cuius vſuʒ conuerſuʒ eſt. R. ⁊ dicitur cōclaue locus quidam ſecretior in domo vel extra domū. ✠ vt hic erat cōſtructus ad queʒ non niſi per plures claues peruenitur. et iđ conclaue dicitur ediū: q2 de eo cōclaui iter erat ad vtranqʒ domum.

† Ad idem de iſto ṽbo cōclaue. cōcor. tex. in ca no. j. xij. q. tex. in. c. j. §. ſta. re. li. viđ tex. in. c. vbi. periculū. §. in cōclaui. de elec. lib. ſexto.

✠ Adde gl in cle. j. §. ſane. ⁊ ibi car. extra de here. ⁊ Bar. ce po. in tit. de ſer. vrba. c. cxliiij.

c ¶ Binarum. Quidam habebat duas edes in medio quaruʒ erat curia cuius vſus erat communis vtriuſqʒ dom⁹. dn̄s vertit vſum cōclauis ad vnaʒ domū tm̄ ⁊ recluſit ita ꝙ non poteſt ex alia habere aditū: poſtea forte vendidit vnā domū queritur cuius debeat eſſe conclaue: Reſpontur ꝙ eſt illius domus ad cuius vſum eſt conuerſum conclaue. i. camera: ⁊ hoc eſt verū ſiue ſuſtineatur ab ea domo in cuius vſuʒ eſt conuerſuʒ ſiue totū ab alia. ſiue pro parte ab vna: ⁊ pro parte ab alia: hoc autē probatur tali ſimili qđ inducit labeo in libro poſterior. Ecce. Quidam duas domos habebat que aliquantulū diſtabant: vtriſqʒ ſuperſpoſuit porticū: ita ꝙ erat in confinio illaruʒ: poſt incluſit aditionem illius domus: ita ꝙ non poterat ire ad porticū ex ea: vendidit domū que nō habebat aditum ad porticū ⁊ impoſuit ſeruitutem vendite domui vt deberet ſuſtinē onus porticus predicte: queritur cuius ſit porticus: Reſpon. ꝙ eſt illius domus quā retinuit ſcilicet que habet aditū ad porticū: hec aūt porticus extenſa erat per longitudineʒ vtriuſqʒ ⁊ ſuſtinebat ab vtraqʒ etiaʒ in parietibus domus qui veniſſet: ſi tn̄ domus vendita abeat ſuperiorē partem a porticu. ſ. que nō eſt cōnexa cū porticu / eſt illius cuius ⁊ ſolum. i. emptoris: ⁊ hoc verum eſt ſi nō habeat ex aliqua parte aditū. Si autē queratur ad quid poſita fuerit hec lex: Reſpō. q2 expedit ſcire quis eſſet dominus.

☞ Conclaue ⁊ porticus cedit illi domui ad cuius vſum eſt deſtitutum vel deſtinatū ⁊ per quam habet acceſſum: licet in totum ſuſtentetur in parietibus alterius domus: cenaculum vero cedit illi domui ſuper qua ſuſtentatur ⁊ per quam habet acceſſum cū ad vſum alterius non ſit deſtinatum. hoc dicit. Pau. de caſt.

Neratius. Lex. xlvij.

Quod[a] conclaue[b] † binaruʒ[c] edium dn̄s ex alijs edibus in aliarum edium vſum conuertit: non ſolum ſi ꝯtignatio: qua id[d] ſuſtinebitur orietur ex parte earum edium in quaruʒ vſum conuerſum erit earum fiet[e]: ſed etiam ſi tranſuerſa contignatio[f] tota in alienaruʒ ediū parietib⁹ ſedebit. ¶ Sʒ ⁊ labeo in libris poſteriorum ſcribit[g] binarum edium dn̄m vtriſqʒ[h] porticum ſuperpoſuiſſe[i] ineqʒ eaʒ[k] aditu ex alteris edibus[l] delato alteras[m] edes ſeruitute oneris porticus ſeruande[n] impoſita[o] vendidiſſe totam[p] porticum earū ediuʒ eſſe quas retinuiſſet cum[q] ꝑ longitudinem vtriuſqʒ domus extenſa[r] eſſet tranſuerſa cōtignatione que ab vtraqʒ parte[s] parietibus domus[t] que veniſſet[v] ſuſtineret nec tamen conſequens eſt vt ſuperior pars edificij que nulli[x] connexa ſit neqʒ aditum aliunde habeat[y] alterius ſit ꝙ̄ cuius eſt id cui ſuperpoſita[z] eſt.

☞ Domus nō poteſt demoliri cauſa negociandi ſed cauſa concedēdi ad opus publicum. h. d. Bar.

Martianus. Lex. xlviij.

Si quis ad demolienduʒ negociandi cauſa vendidiſſe domum partemve domus fuerit conuictus vt emptor et venditor ſinguli precium quo domus diſtracta eſt preſtent ꝯſtitutum eſt[a]: ad opus autem publicum ſi transferat[b] marmora vel columnas licito[c] iure facit. †

y ¶ Habeat. hic cōſtituitur ſeruitus.

z ¶ Superpoſita. ex hoc apparet ꝙ alicui connexa erat. Sed quid ſi aditū habeat aliunde: Rn̄. adhuc idem ſi modo ſit cōnexuʒ domui vendite. et facit. j. vti poſſide. ſi duo. §. labeo. ⁊. §. ſʒ ⁊ ſi. ⁊. ſ. ad leg. aquil. quēad moduʒ. Ar. ꝯ. j. de acq. re. do. adeo. §. inſula. et l. iter eos. Additio. Dic ſm Barto. poſt Dy. ꝙ id operatur hic cōuerſio vſus in vnā domū facta per parietem. ar. l. quod in rerū. §. fi. ſ. de leg. j. ⁊ l. predij. §. balneas. ſ. de leg. iij. ⁊. l. ſeie. §. tyrāne. de fun. inſtru. Et iſta lex poteſt induci ad iſtā queſtionem: habebā domuʒ pariſius in qua ex vna parte erat de parrochia ſancti Benedicti: et ab alia de parrochia ſancti Seuerini: ⁊ habito in illa domo: queritur cuius parrochianus ſuʒ: Docto. dicūt. ꝙ ego dicor eē de illa parrochia ex qua adituʒ habeo per hanc. l. ⁊. l. ſi cui edes. ſ. de lega. iij. ⁊. d. §. balneas.

† Lud. ro. ſingul. ſuo decx incipiē. q̄ro per illā text. q̄rit q2 permittit ꝓ priuato demoliri domū cā cōcedēdi ad op⁹ publicum: vtrū officialis ſtratarū poſſit ꝓpria aucte facere demoliri domum ꝑuati ad ꝓ vt ciuitas fiat pulchrior. ⁊ cōcludit ꝙ ſic ꝑ tex. ſingu. i. l. edificia. C. de oper. pub. quem corrupte. idē ludo. al leg. de edifi. priua. refert ⁊ ſequit̄ Fely. in. c. nōnulli. in ꝓ. ad euitandos. colum. xxv. ꝓ. ſilr. Lud. ro. extra đ reſcri.

¶ De aq̄ pluuia arcēda. Titu. iij.

☞ Si vicinus aquam decurrentem ad fundum ſuum opere manufacto diuertat ad fundum vicini ita vt ſibi noceat ꝑ actionem aque plu. arcen. cogitur opus deſtruere: ⁊ ad priſtinum ſtatum aquam deducere niſi opus illud principaliter fiat cauſa colendi agrū ⁊ colligendorum fructuū. Paulus.

Vlpianus. Lex. j.

Si cui aqua pluuia

d ¶ Qua id. ſ. conclaue.
e ¶ Earum fiet. in quarum vſum ſpecialiter eſt conuerſum.
f ¶ Cōtignatio. i. cōclaue que iđ đr tranſuerſa: q2 lʒ ꝯclaue porrigatur in longū: tn̄ tigna ponuntur ex tranſuerſo nō in directū. lʒ ſecus ſit in qbuſdam ſubtilibus lignis ſicut quotidie in domibus fieri videmus quas appellant lābricas. Sed quid ad hunc titulū: Rn̄. q2 hic tit. tractat de ſubgrundis: vnde ad vltimā partē rubrice ſpectat. Vel melius q2 ille ꝑ cuius domū camera interior hʒ aditū noīe camere. i. ꝯclauis ruētis de dāno infecto cauere debet vicino: eidēqʒ emptori alterius domus cuius hoſtium eſt clauſum. ⁊ facit. ſ. de ſerui. vr. predi. olimpico. ⁊. ſ. de le. iij. l. predijs. §. pe. in fi.
g ¶ Scribit. narrando factum ⁊ ſoluendo queſtionem.
h ¶ Vtriſqʒ. edibus.
i ¶ Superpoſuiſſe. i. ſupra terram extra domum cōſtruxiſſe ex vna parte que porticus dicitur meniarum.
k ¶ Eam. porticum.
l ¶ Edibus. ſ. quas retinebat: ⁊ ſubaudi tm̄.
m ¶ Alteras. quas vendebat.
n ¶ Seruande. i. ſuſtinende.
o ¶ Impoſita. eis edibus quas hic vendebat.
p ¶ Totam. nunc reſpondet.
q ¶ Cum. id eſt ꝙ̄uis.
r ¶ Extenſa. ſ. porticus.

Si quis ad demoliendum. ¶ Caſus. Si quis vendat domū emendi cauſa deſtruendi eam ⁊ reuendendi ſingulas eius partes: ⁊ vendens hoc ſciebat vterqʒ punitur: ſed ſi deſtruat cauſa vendēdi marmora que ibi ſunt vel colūnas ad opus publicum faciendum: ⁊ vendat bene poteſt. Franciſcus accur.

a ¶ Conſtitutum eſt. vt. C. de edi. pri. l. iij. ⁊. ſ. de leg. j. l. cetera. Sed contra. ſ. de contrahen. empti. l. ſenatus. vbi dicit emptorem teneri in duplum: hic in ſimplum tantum. Solu. ibi preſtat emptor duplum erario ⁊ a venditore exigitur ſimplum: ſcilicet precium quod dedit. ⁊ ſic ſinguli precium quo domus diſtracta eſt preſtant ſm Ro. Vel hic vterqʒ ſciebat illicitum contractum ibi emptor tantum. vel hic emptor ideo emit vt his lapidibus emptis negociaretur ⁊ venditor ideo vendidit vt de precio quod ſuſcepit ſimiliter negociaretur: quod quidem facere non licet: et vterqʒ penam patitur: ſupra vero tantum emptor in delicto deprehenditur. M. vel verius hic non erat res tradita emptori adhuc.
b ¶ Transferat. i. vendat.
c ¶ Licito. vt ⁊. ſ. de leg. j. cetera. §. ſi duobus.

¶ De aqua pluuia arcenda. ¶ Id eſt aqua pluuiali arcenda. Et nota ꝙ quidam ita habent rubricam de aqua ⁊ aqua pluuia arcenda. ſic enim. R. ſcripſit. j. ſi prius. in principi. et. §. placuit. vbi tractatur de alia aqua ꝙ̄ de pluuiali: et tractatur ibi de aqua non pluuiali arcenda quando et quibus et a quibus ⁊ qualiter ſit concedenda: quod dic vt. j. eodem. l. ſi prius. vſqʒ in finem legis. et. l. in concedendo. et. l. in diem. et. l. ſi autem. vſqʒ in finem legis. Item qui poſſunt experiri ac actione aque pluuie arcende: et contra quos. Item quod ſit iudicis officium. quod dic: vt. j. eodem. l. ij. §. caſſius. vſqʒ in finem legis. Accurſius.

Si cui. ¶ Caſus. Si opus in fundo tuo feciſti propter quod aqua pluuialis det in rebus meis damnum: agere poſſum ego contra te actione aque pluuie arcēde vt auertatur aqua. Secundo dicit quid ſit aqua pluuia. Tertio dicit ꝙ h actio locum habet damno nondum dato: opere tamen iam facto ex quo timeo damnum. ¶ Totiens. Tunc habet locum hec actio quando feciſti opus in fundo tuo / per quod aqua pluuialis aliter fluit ꝙ̄ ex natura ſoleret: ⁊ dat mihi damnum quod ante non faciebat: ⁊ ponit exempla qualiter dat damnum: ſi enim ⁊ ante hoc opus idem damnum habebam non habet locum hec actio. ¶ Neratius. Inter meum ⁊ tuuʒ predium erat

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010